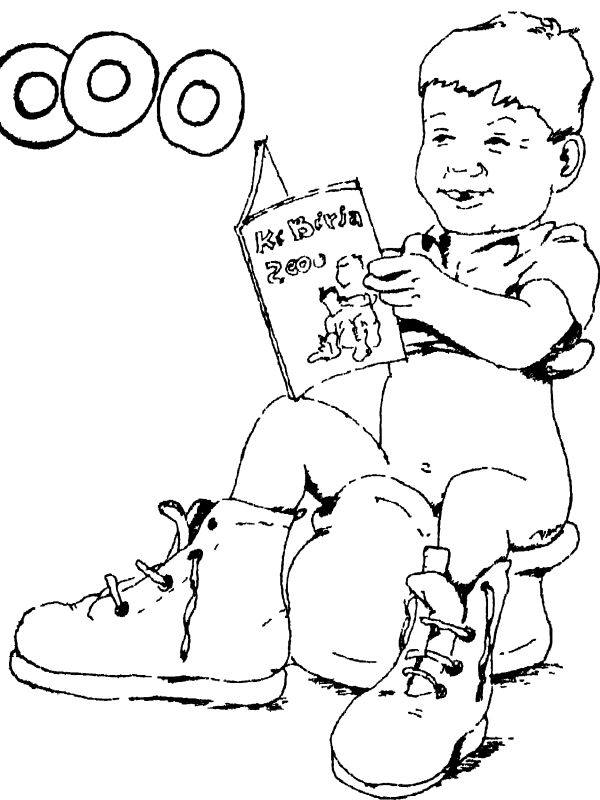

Ki Biria 2000

L.H.Pde

Acc. No. 3829/11/RB

Class No

Book No.

Author Pde, L.H.

Title K. Bina

Acc. No. 3837/11/RB

DISTRICT LIBRARY

GOVERNMENT OF MEGHALAYA

RI - BHOI

- ~~~~~
1. Books may be retained for a period not exceeding **15 days** by members.
  2. Books may be renewed on request at the discretion of the Librarian.
  3. Dog-eared the pages of a book, marking or writing therein with ink or pencil, tearing or taking out its pages or otherwise damaging it, will constitute an injury to a book.
  4. *Any such injury to a book is a serious offence; Unless a borrower points out the injury at the time of borrowing the book, he/she shall be required to replace the book or pay its price.*

Help to keep this book fresh & clean

Ki Biria 2000

ban bteng ia ki Biria u Star Bui IV

(Sienshon Nyig'kong 2000)

L. H. Pde

11 - 01 0 2000

Haphi kiba lmun biria, kane

“Ki BIRIA - 2000” nga ai

ban bteng shuh ia ki bui Biria Satar kaba saw
LA PYNMIH IA KANE KA bui da ki khun
Ka Genevieve Ilona.

U Desmond Leslie

Ka Loreta Ann, ka kur Kharmawphlang.

da kaba ia synrop lang bad i Margareth Steinherr-
Khyllep ba ju ia khot iaid “KA.”

Petit ruh ka kynthoh u Dr. Bevan L. Swer.

Deojavente
Lumsobra
Laitumkhrah
Shillong
793003

L. H. Pde
11-01-2000

Kum Ka Bynráp Lém

Ka biria-rai (wit and humour) ka dei kata ka tyn-rai jihglong ba bha (quality) kaba ngi lah ban shem ha uno uno ne kano kano u ne ka briew, kaba phalang shabar ruh ia ka mynsiem iohi jngai, ia ka bor peittuh peit pyrman bad ia ka bor thew tarajur ia ka longbriew manbriew. Ym shym la bsap la kane ka jinglong ha baroh hynrei tang ha ki katto katne kiba la jied. Uwei na kita u dei u lokjong nga u Leslie Hardinge Pde.

Sa shisien pat shwa ban kut kane ka hajar snem la wan mihpaw biang u Satar bad shi thup ki biria bang ja bad ki biria dei por. U Satar Kumba u paw u dei u kynja 'pyrman' jong ka imlang sahleng. U jngi bad suh khlieh ia ki thwei jong kiba bun ki bynta ka longbriew lada ha ka said-pyrthei ne ka ngeit niam ne longling longsem ne long-kynthei long-shynrang ne ka long-lok- long-jor Kumta ngi lah ban ong ba u Satar u kylla long kum u "social critic" kaba ka atiar jong u dei ka biria-rai.

Hangno re hangno shisien nga la thoh ba ka biria-rai kam thew tang ka rkhe pashait ne rkhe khlem jingmut - hynrei ka jingrkhe ne kynkak kynkduk kaba pyrkhathadien. kaba buhrieh jingmut bad kam da mut eh ka dait briew ne ka pharshi kynthah (sarcasm ne satire). Bunsien ngi sngew tynnat ban rkhe bang ja ia ka jingduna (jabieng ne met) ki lah ban dei ki jongphi hi. Kumta phi rkhe sadhai rkhe pyrjah "ia lade" I

Nga kyrmen ba ka biria-rai kan iai sah bad u Satar, hei U Bah Hardinge bad kan iai long kum ka dawai ban pynkoit pynkhiah shuh shuh ia u ha ki snem kiba dang wan.

Tang ka kit bok kit rwiang ia phi Bah Hardinge.
09 - 09 - 1999

Dr. Bevan L. Swer
Professor,
Department of Khasi,
NEHU

Biria - 2000—Ki Biria U Satar

Ka la jia ha ka por ba ioh synshar nyng-kong ka Congress ha Meghalaya. Ka India Gandhi kaba la wanrah ia ka jylla, ynda ka la iap ka la iohi na bneng ia ki jingkulmar knieh shuki, thied kulai kaba jur. Ka la paw ha u Captain W.A. Sangma, bad ka la ong, "Captianji, phi la ioh bat ia ka shuki Minister, hynrei kaei kane baroh. Kaei phi la leh ban pynsah nam ianga?"

"Madam," la jubab u Captain, "nga la pyrshang ban wanrah ia ka Medical College ha ka kyrteng jongphi."

"Keiñ noh," ka la kem ktien, "jia aiu ia kato ka Mawdiangdiang, shu kut tang kito ki kynroh. Balei phim ong ka Indira Gandhi Memorial Wall. Uei uto wan hadien jongphi?"

"Oh u Darwin D. Pugh phi Madam,"

Te ka la paw pat sa u bah D.D.Pugh bad ka la kylli kijuh ki jingkylli. "Yes Madam, Nga te nga ioh synshar tang khyndiat sngi, bad nga la buh ia ki dur ha baroh ki Circuit house bad ngam ju klet ban pyndeng syntiew man ba nga sah."

"Te mano ba wan hadien jongphi?" ka la kylli.

"Oh u para jait jong u Mr Sangma Madam, u Purno Sangma"

Te ka la leit paw sa ha u Purno, bad kylli ki juh ki jingkylli.

“Oh Madam Indiraji,” la ong u Purno, nga la buh ia ki dur-mot u Captain haman ki jaka ha Garo Hill, bad pynkyrteng ruh ia ki surok ha ka kyrteng jongu. Lada phin leit sha krem Siju, shuwa ba phin peit ia ka jing-itynnad ka krem, phin hap ban nguh burom ia ka dur-mot jongu.”

“Shish, keiñ noh, ianga pat?” la kylli diaw ka Indira Gandhi.

“Oh, iaphi pat te ngan da poi ha Delhi ngan leh ki kam baroh kiba wat u khun jongphi u Sanjiv ne Rajiv ki lah ban leh ia kane, ngam salia wat la nga shah beh na ka Congrest party ruh.”

(Mut dur nga lathoh ia kane shuwa ban seng ia ka NCP)

o0o

Ia u khynnah ba tuh kawei ka shatri na dukan. la set ha patok ryngkat bad kiwei pat ki nongleh kam bymman. Uwei na ki nongtuh uba ju mlien bha ban shah set u la kylli ia u khynnah. Ynda u la tip u la ong, “Shish ka khynnah. Balei me tuh ia kita ki tiar barit baria Balei mem leh kum ngi ban tuh na ki bang da ki lak ! ”

“Yn leh kumno phi bah,” la jubab u khynnah, “katba ngin wai skul te ki bank baroh ki la khanglut te.”

0o0

Mynshuwa eh, kito kiba leit jingleit haba lap ka miet, ki hap sah noh ha ling briew. Ka la jia ba uwei u samla u la lap miet bad kwah ban sah miet noh, bad u la leit kylli na kawei ka ling. "Em phi," ki la jubab," wat sngeweiei ngi don shi pyrsa kurim bad khun kynthei ba samla, kumta ngim lah baa shah iaphi." U leit noh sha kawei pat ka ling. bad u ioh kajuh ka jubab. Kumta ter ter kajuh ka jubab. Te u la kut jingmut ban kylli noh da kawei pat. "Phi don pyrsa kurim bad khun kynthei ba samla ha kane ka ling?"

"Are hooid keiñ, ngi don, balei phi kylli kumta?" ki kwah tip. "Namar nga kwah ban sah shi miet hangne." u la ong.

0o0

U Jowel bad ka Jeni ki ia mai la jan man ka por. Te ka jia ba ha kawei ka sngi ba jur eh ka jingdom, u duwai jam, "Ko Angel jingiap, wan shim noh seh ianga na kane ka pyrthei." Ka Jeni ruh kaba ym riej, ka la pyrta shla, "Ko Angel jingiap, shim noh ianga ruh na kane ka pyrthei!" U Jowel haba u iohsngew ia kata u duwai, biang, "Ko Angel jingiap to sngap seh ia ka jingduwai jongka!"

0o0

U Satar ba u ibha eh ia ka Linda, um man nud satia ban sdang ne tyrwa sha ka poikha poiman. Kumta ban sngi. Ha kawei ka sngi te u la sngew shlur hynrei u la kylli

pynban, "Linda, phi kwah ban long ka kmie jong ki khun jongnga?"

"Hooïd keiñ nga kwah, hynrei kato ngut kita ki khun phi don?"

000

Ki kmie ki kpa ieid khun ki ialam la u khun 3 snem sha Nan Polok ban bam lyer. Kumno re uta u khyllung u mareh bad hap plum sha um. Ki kmie ki kpa ki la ia halla, hynrei ha ka juh ka por bun u paid u shu ia ang tyngheng ia kata ka jingjia khlem don ba nud ban leit pyllait ia uta u khyllung. Ha kata hi ka por, uwei u sahep u ryngkoh plum sha um bad u sei ia uta u khyllung. La poi lut ki nongthoh kot khubor, ki Citi Scan bad ki la iaroh ia ka jingshlur jong u. Ki la kyrpad ia u ruh ban kren eiei halor kata, Kloi lan u la ong, "Hooïd, hynrei nga kwah ban tip u shutia ai u uto te uba fiat ianga sha um?"

000

Laingut ki dakait la rai ban phasi. Uba nyngkong u la kren khatduh ki ktien bad leit sha u tyllai phasi. Hynrei ynda la pynphai u tyllai phasi, u jingteh u lait noh. Kat kum ka ain, kum kata ka jingjia la pyllait noh. Wan uba ar, uta u kwah bam sohphie ha ka por bym dei. Ki nongphasi ki la batai, bad u la ong, "To kam pher, ngan bam hadien ba dep phasi ruh long hi," Uta ruh kumjuh, u tyllai u lait palur. Ia pyllait noh ia

u. La wanrah sa ia uwei u tymmen ba sah sa tang ki shyieng. La kylli ia u u kwah ban ong eiei. "Hooïd, keiñ," la ong u tymmen, "ki tyllai pyut aïu kito ka sorkar ka buh, Leit thied da uwei bad da teh bha."

oOo

Ha Delhi, la khot ia ki Minister na Meghalaya ruh ban wan ia bam ha kata ka miet. Kaba baroh baroh ki ioh ka long ka syrwa, bad la wan rah ha bun tylli ki pliang ia ka doh ha ka dur ki syiar ba im. U Prime Minister pat u dang bun ktien sha kyndong bad kiwei pat. Uwei na ki Minister Meghalaya, ba u la thngan u la shim ia kawei ka pliang ba sdang ban bam da ka jingsted. U Prime Minister haba la ioh ia kata, u la leit shajan bad u la ong, "Hey Mr Minister, bam suki seh, kato ka syiar ka lah iap, kam lah phet shuh te."

oOo

Uwei u politishian u la iap-mat bad kawei ka nongtrei kaba u la ia iaïd bad iaïuh ia jem bha. U la kut jingmut shisha ban ia poi kha noh bad ka namar ka long kaba bhabriew la tam, bad kaba bha ka akor ka jinglong. Hynrei wat la katta ruh, u la khot jar jar ia ka nongpeit kti bad phah peit kumno kata ka samla ka long ioh ka long kaba ym bha jinglong bad ka sim lai-dieng. Kata ka briew ka la peit jai ia ka kti, bad ka la batai. "Ade

phi sahep kane ka samla ka long shisha ka-
ba bha jinglong kaba ym ym pat don dak ei-
ei, bad ka wan na ka ling badonburom. Hyn-
rei nga iohi na kane ka jing-peit jongnga ba
ha kine ki bnai ka la ialang samla bad uwei
u briew uba don ki jinglong bashyrkhei bad
uta u dei uta uba ki ong u kynja MLA/MDC"

o0o

Haba la mlien la myllen : Ka Judi bad ki pa-
ralok, ka dei ka sien banyngkong ban leit ka-
ta ka parti. Te shuwa ban ia bam, ki la tyr-
wa jingdih. "Em," ong skhem ka Judi, 'Ngam
ju mad phi ha ka jingim jongnga,'

"Peit shane Judi, dei ka sngi khraw jong-
nga, To phi shisien ruh tang wat dan
than tang tiak. Shu mad sa bret noh ruh
long hi."

"To tang khyndiat eh mo." Te ki la ai
bad ynda khleh um ka la dih.

"Are kaei kane, kam dei ka whisky, dei
ka rum phi."

o0o

Ka bus ka khapngiah kum ki phan ha
byrni. Tang sangeh ha Don Bosco, ka kyn-
thei bad wut bad wut ka kiew. U shynrang
u ieng joit. "Oh khublei shibun phi bah, ieh
ngan shu ieng."

"Are tangba he .."

"Kam pher phi bah ngan shu ieng ruh long hi shong maphi."

"Hynrei are...te"

"Em ngam treh shong te, ngan ieng ruh long hi."

"Phim sngewthuh, nga dei ban hiar noh te."

oOo

Ha kawei na ki jingthoh ha ki kot khuber, ka la pynbitar ianga haduh ba nga khein ka dei beit ka jingpynjah burom. Nga la leit sha u Plidar bad nga la kyrpad iau ban ai da ka kes (case) Ynda u la peit ia ka jingthoh u la ong. "Wat khuslai phi bah namar shiteng na ki briew kiba thied ia kane ka kot khubor, kim iohi ia kane ka jingthoh. Shiteng na ki pat, kim sngewthuh ia ka jingmut kane ka jingthoh. Shiteng pat kiba pule wat la ki sngewthuh kim ngeit. Shiteng pat kito ki ban pule bad kiba ngeit, kim dei ki briew kiba larkam katta katta.

oOo

Ban shida than ka ban iap ha ki khep ki khep.

U Ken u thohdieng harud ka wah, btad katba u dang syllad ia ki tnad ka wai ka kum lait na ka kti bad hap sha wah. U la iam bad la fiiew tang ia ki jingshem pap baroh. U Blei khlaw u "la mih bad ynda u la tip ia ka daw u la" sei ka wait ksiar, hynrei u Ken u ong "Em kam dei kato."

Kumta u 'lei khlaw u la sei sa ka wait rupa.
 "Em kato ruh kam dei." Kumta u Lei khlaw
 u la sei da kata hi ka wait nar basarang.
 "Hooïd kato te ka dei."

U Lei Khlaw u la kmen katta haduh ba
 u la ong. "Katne ka jinghok jongphi, ngan
 ai baroh ki wait ha phi." U Ken u la mareh
 sha iing bad da ka jingkmén u la pyni ha
 ka tnga ia kita baroh lai tylli ki wait. Kane
 te ka la ktik ia kata ka tnga u Ken bad ka
 kwah ba kan leit peit hi ia kata ka wah,
 Hynrei ha ka jing leh thurmur ka la hap
 plum sha wah bad sha thwei syndon. U Ken
 u la iam ym tip Ken shuh. U Lei Khlaw u
 la wan biang. U Ken u la iathuh ia ka
 apot, bad mar kumta u blei u la sei da ka
 kti ia kawei ka briew kaba bhabriew tam.
 "Kane" kylli u blei. "Hooïd phi kynrad, ka
 dei kane." U blei u la dom tik bad u la
 dumok. 'Me iohi' men Ken, nga sngew lehrain
 ia kane ka jingleh jongme mynta. Kumno me
 nud ban kyntait bad iehnoh ia la ka jong
 ka tnga ha thwei?" "Phi iohi kynrad" la ong
 u Ken, "Lada nga ong ba kam dei, phin
 wan rah sa kawei ruh kaba bhabriew, bad
 phin sa sei ruh ia ka tnga ba shisha jongnga.
 Hato kane baroh kam dei ka jingleh hok?
 Nga tip phin ai baroh lai ngut ki kynthei
 ianga. Hynrei ngan leh aiu keiñ kynrad haduh
 laingut?"

Ha kawei ka jingleit Delhi, uwei na ki Minister uba um ju ioh shong eroplen u la kiew da ka No. 423. Hynrei ynda la kiew ka eroplen kumba shi teng kynta eiei, u pilot u la pynbna "Sngap baroh sngewbha, kawei na ki enjin ka plen ka sniew, Ngin slem haduh shi kynta. Wat khuslai ym lei lei."

Are hadien 10 minit u pilot u pynbna biang, "Ka jingpynbna ka long ba ka enjin ba-ar ruh ka sniew te ngin slem kumba arkynta," bad hadien 15 minit ruh pynban ba ka enjin balai ka sniew bad yn slem 3 kynta.

U Minister ba u la dom u la halla "Lada ka enjin basaw ka sniew, katno kynta ngin ia sah sah hangne ha suiñ !

0o0

Ka Men Li ka la leit rah kawei ka jing-song ha post ophis ban phah sha Madras. Ynda ki la thew ki la ong, "Ko Meirad, kane ka song ka lah khia bad phi dei ban tah stam shuh."

"Khun ka bieit nador ba phi ong ka khia, lada tah stam hatō kam nang kham khia em?"

0o0

"Balei lih me leh thapiur kumne ?"

"Me iohi, nga ai kylliang 10 hajar tyngka ia u Bin ba un leit shna pynbha ia ka khmat

ba u ur, hynrei mynta pat ngam ithuh shuh
ia u."

0o0

"Shish khun ka, nga sngewsih ba jah u
ksew Labrador ba nga ieid."

"Te balei phim pynmih ka jingthoh ha
ki kot khubor?"

"Kan myntoi aiu kata, u ksew jongnga
um nang pule te."

0o0

"Peit shane khun, kumne la jan ka Khri-
stmas, ngan ai Prais iano iano kiba kloï ban
wan shanga tang thap kti bad sngap kaei ngan
ong. Phin ialeh kumta?"

"Eh, kata te mei, ka long noh ka jingleh
shiliang."

"Leh shiliang kumno khun?"

"Phi iohi mei, tang shu leh kumta, dei i
pa ban iohi prais nyngkong"

0o0

Ka Dre ka leit sha thana ba jah u lok.
"Phi iohi udei uba iong, jrong 5 phut bad
u shniuh lyngkot."

"Peit shane kong, ngi tip bha ia u lok
jongphi. U dei uba lyngkot 4 phut shiteu,
uba lieh bad u khap shniuh pulit."

“Balei nga ngam tip kham bha seh. Hynrei
mano ba kwah ban lap iau?”

0o0

Phadar : Hei Roges, ade katne snem phi don
phi dang i khlaiñ bha kumno mo?”

Roges : Phi iohi phadar, ha ka sngi iathoh
la 42 snem phi ju ong, wat ju ia-
mai, bad lada uno uno u bakla u
dei ban iaaid 5 kilometer. Mynta
Phadar nga la iaaid la 40 snem haba
kheñ lang.”

0o0

U Satar u poi iing ynda jan shiteng syn-
nia, bad ka tnga ka khie dom buk. “Peit
shane seh baieid” la khroh u Satar, “phi iohi
tang dep ophis nga ia kynduh ia uwei u lok
bad u khot leit sha restaurant. He restaurant
ruh ngi la ia kynduh shuh ia kawei ruh ki
lok. Ngi ia kren kai” “Keiñ,” ka la dumok,
“phi tharai nga ngeit ia kata ka khana-eit?”
“Te lada phim ngeit ngan iathuh da kawei pat ..”

o0o

U Trek la iathuh kane ka khan ha u Krek.

“Me tip Krek, nga la iapmat eh ia ka
Koni, ka long kaba bhabriew. Ka la pas M.A.
ka dei ka khun riwspah jong uwei u kontrak-

tor. Nga la ia iaaid la slem bha bad ka. Te katba nga dang ia iaaid kumne, nga shem ba ka pynlut da ki phew hajar tyngka tang ban phah suh jaiñ."

"Te kaei pat kata kaba pynsuh jaiñ?"

"Ka Lili te me, kato ba dang marwei,"

"Te me mut ban leh aiu pat mynta?"

"Ngan pyrshang ban pyrsia noh ia ka Lili te me."

oOo

Arngut ki briew ki ia shong da ka Video Coach na Shillong sha Jowai. U samla te u la kwah kren ia uwei u met-iaw bad u la kylli,

"Ko Bah katno ka por, katno baje phi.?"

"Em, ngam iathuh" la ong u met-iaw.

"Are balei phim iathuh?"

"Ka daw ka long ba ha ka jingpeit jongnga, phi dei u khynnah babhabriew bad ba-stad. Balei ynda poi ha Jowai, ngin leit restaurant, phin hap khawai ianga. Hangta ngan khot sngewbha iaphi sha iing."

"Katno nga kmen te Bah, hangno ka iing jongphi?"

"Ap shuwa phi ong. Ha iing, ngan phah shet ja da ka khun babhabriew jongnga kaba dang shu dep B.A. Phin iap bieit tang iohi ia ka kumba leh kiwei."

"Te hynrei tharai kan treh ianga ba iaphi ngam ithuh ia ka ngam ithuh?"

"Kam treh balei, tangba nga ngam nym shah namar kumno kan shong kurim bad u brieve uba ka baje ruh um don?"

oOo

U Satar katba u nang dihsha, u pule kot khubor ban um lah ngeit ban iohi ba la thoh ha kawei na ki peij ba u la iap. Namar ba u don sha jngai, ka long kaba eh ban leh kumno kumno. Te na Tura u la phone sha ka iing bad u la ioh ia ka tnga. "Hello baleid, phi iohi ne em ia ka kot khubor TIP HI kaba thoh ba nga la iap.?"

"Hooidei keiñ ngi la iohi bad ngi la dap da ka jingkyndit," ka la ong. "Hynrei to ia thuh iangi se naei phi kren, na bneng ne dujok?"

oOo

Ynda la buaid jawsheh, sdang sa ki ktien jakhlia, ktien kop haduh ba uta u trai pata u la ong, "Lada mem tyngkan ia u thyllied pyut jongme ngan bret shabar". Hynrei nang jur ka jingkop. Te u trai u la shim bad bret ia uta shabar na ka jingkhong ba nadien. "Hei, balei phi leh kumto. Phi bret ianga na kyr-pong." U trai pata u la khar bad pynrung biang ia u, u shim pat sa shisien bad bret na ka jingkhong bah.

oOo

Utei ujuh ynda u poi ha kawei ka dukan,
u thied kawei ka ruh bad iaid la ka lynti.
Baroh baroh ki ia peit ia u bad uwei uba
kham shlur u la kylli,

“Don aiu hangto hapoh ruh?”

“Oh, kane don ka miaw hapoh,” jubab u
buaid.

“Te phin leh aiu kato ka miaw?”

“Phi i ka long kumne. Ngam pat buaid
ei ruh. Ynda nga la buaid ngan iohi ia ka
khmai. Nga tieng bha ia ka khnai. Na ka-
ta ka daw nga buh kane ka miaw kum ka
nongiada jongnga.”

“Hynrei phin iohi da ka jingmut dur ia
ki khnai ym dei?”

“Hooide kein, kane ruh dei ka miaw ba
nga mut dur.”

o0o

“Balei Jodi phi i khuslai katne katne?”
kylli ka lok ia ka.”

“Pha tip nga la ioh tam shispah na surok.
Nga la kylli nano nano, hynrei ym don ba
tip. Te nga la leit sha iing, nga thied kawei
ka khlieh sniang. Ba nga kmen, nga la ai
shiteng kata ka khlieh sniang ia ka Muni.”

“Te ym donkam ban khuslai ia kata, ba-
lei pat pha khuslai Tuq?”

“Pham sngewthuh, hadien nga sa tip ba kata dei ka shispah jongnga ba nga la kum pynhap.”

oOo

Satar : Balei phi dih shi dih um katne katne ?

Jan : Ka daw ka long kaba kham kyllain. Phi iohi myn ha kine ki bnai nga la leit shah puid. Ynda nga la leit sha u doktor, u la peit bha ianga bad ynda u la eksre, u ong ba u kum klet shi sbuk u kynphad ha kpoh. Phi iohi na kane ka daw jem te nga la jem, tang ba nga sliang shi sliang um.

oOo

Ka Jeni ka dang pynkhuid ia ki jingdeng ksiar bad ki paila.

“Te Jeni, pha pynkhuid da ki dawai aiu keiñ ia kine ki jingdeng ?”

“Oh, nga pynkhuid ia ki ksiar da ka skot Whiski, ia ki paila da ka jingdih ba wan rah na Bilat, lym kumta kim khuid ei. Pha pynkhuid kumno ia ki ?”

“Nga, nga pat nga tang shu iohi ba ki la jakhlia, nga bret sha top metor bad thied da kiwei.”

oOo

U Kro namar ba ka dukan jadoh kam jaid jew, bad bun sa tang ki diari ki dkhar,

u la lap ka buit, bad la thoh ha khmat dukan. WAN SHONG THAIT HANGNE. Bun ki briew kiba tip ki la wan kylli, "Bah Kro, phi die jadoh em, hynrei phi thoh kumne ha ka dukan jongphi."

"Kam pher phi bun ki briew kum maphi ruh ki wan shong kai, bad haba ki wan kim ju pep ban bam ruh."

oOo

Uwei u nongtrei mon sngewbha u la sneng la kraw ia u Ron ba shah set ha phatok, bad shuwa ba un leit u la kylli,

"Ron phi don bun ki paralok kiba ia icid ia thoiñ. Hato ki ju wan teng teng?"

"Oh man ka minit hi keiñ." ong u Ron.

"Man ka minit kumno kumta?"

"Baroh keiñ ki ia don lang bad nga hangne."

oOo

Nonghikai : Haba nga ong, nga leit lah hoh. Ka beit ne em.

Khynnah : Em phi Miss, ka bakla keiñ.

Nonghikai : Balei bakla kumno ?

Khynnah : Ka bakla namar phim pat leit,

oOo

U Satar u la ialam kai sha Delhi ia u khun rit, hynrei ka rel ba u shong ka long ka rel kaba suki tam bad kaba sangeh kumba sangeh bus, ki taksi ha Shillong. Ynda u konduktor u la wan u la iohi ia u khynnah bad ula ong, "Hei bah, shano ka tiket ba shiteng dor une u khynnah?"

"Phi 'i 'bah, haba ngi la mih na Guwahati une u dang khyllung bad nga dang thum ia u."

o0o

Uwei u Minister u don uwei u khun uba ka kmie ka feid eh ia u. "Une u khun phi tip dei u uongsynshar ka jylla jongngi, "la ong u Minister.

"Kumno ka lah ban long kumta?", ki la ia kylli.

"Are, dei une u khun uba synshar ia ka kmie, ka kmie jongu ka synshar ianga. Nga synshar manga em ia ka Sorkar, bad ka sorkar dei kane keiñ ka sorkar jylla jongngi."

o0o

Haba ki leit kai sha bar Shillong, u Satar um ju klet ban rah ruh i khun rit jongu. Ha ka por shiteng miet, i khyllung, kumno re kumno i iam bad ki arngut ki ia pyrshang ban pyangap hynrei lehnohei. Ka tnga u Satar ba ka la thait palat, ka khroh jai ia

u Satar ban kynroi. U pat u la shim bad u ong un shu ruwai noh haduh ba i khyllung in da thiah. U la ruwai kynoi thiah slem slem bha haduh ba mano re ba wan tied jingkhang.

“Hooïd nangta aïu phi kwah?” u la kylïi ia uwei u rangbah ba ieng kyntluit.

“Em phi bah, ka tnga jongnga ruh ka pang, ha kane hi kawei pat ka kamra ba shiphew. I kwah ba phin ailad ia i khyllung ba in iam.”

o0o

Ka kali hed bad u khyannah nongniah ka la hap thram ram ram sha liewkhap bah. Uwei u khyannah u ialeh ban pyllait ia u bad u paidbhur babun u ia peit kai. Te uwei u la kylïi, “Ade ka jingshlur jongphi te hep. Kumno phi nud ban leh kat kane ka kam mynsaw?”

“Em phi, ym dei kata baroh. Ka daw ka long ba nga kwah ban sei ka kali hed lajong ba u sha rah kylïiang.”

o0o

U Satar ha kawei ka por la lap ka tan ka kyrduh pisa haduh ba um bause, ban leit sha Bank ban pan pisa kylïiang. Ynda la ia kren slem bha, u Manager ka Bank u la ong ba “Ha ka jingshish. Lga dei ban kyntait

mardor ia ka jingpan jongphi. Hynrei jait ba nga ju iohi iaphi ha ki T. V ngan ai kawei ka lad bad lada phi lah ban jubab ngan ai beit beit. sha ki khmat jongnga baroh arliang. phin nym ithuh kano kaba dei ka khmat doh bad kano ka khmat iit. To ong ianga sha kano ka liang ka don ka khmat iit ?”

U Satar u la peit shi slem bad u la ong, “Ka khmat kadiang phi Sar.”

“Ade kumno phi tip thik thik ia kata. ?”
ja kyndit u Manager.

“Namar ka khmat kadiang jongphi ka i dap jingisynei ha ka rukom peit jongka,”

0o0

Ha kaba ai rep bhura, u trai khyndew trai hali u la leit peit ia ka hali ha ka por ba la jan ot. U la ia kynduh ia u Li ba rep bhura bad u ong. “Li, nga lyngngoh balei phi dem ka met ka khlieh. Ieng beit seh kum nga,” u la kren pharshi.

“Hooïd keiñ Malik, peit pat ia u kba keiñ. Phi iohi kitei kiba soh ieng beit shreng.”

0o0

Ha kawei ka jingleit siat mrad u Satar u kum leit sha lawbah ba don bun ki khla. Uta u khla tang iohi ia u Satar, u rynsieđ

thir sha jrong ban kurup. Hynrei u Satar pat u dem. sbuk hap u khla. Kane ka la jia arsien lai sien. Kane ka la pyn lyngngoh ia u khla uba leit pyndem tdong tip shaei. Ha ka step ba bud. u Satar u iohsngew thud shi thud, sbuk, shi sbuk, ynda u peit syntiat na jngai u iohi ia uta u khla ba u dang hikai ban rynsied kiba napoh, ym dei shuh ba ki ong High jumps hynrei low jumps.

0o0

U Lin u la iohi ia kawei ka briew bad mardor u la bat thrait bad doh ia ka. "Hei phi leh aiu kumne, phi mut aiu ianga?"

"Hei map, nga dang mut kata ka tnga jongnga."

"Khun ka buaid, khun ka sniang, khun ka ... khun ka ..."

"Are phi iohi, wat la phim dei ka tnga jongnga hynrei phi kren kum ka thik."

0o0

Nga poi ha Calcutta, bad nga kwah ban leit wad ia ka Little Strand Road. Nga la iaaid kumba la batai mano re bad hiar na ka taksi, nga la iaaid kumba 10 minit hynrei ngam iohi kata ka Little Strand Road. Te nga la kylli noh na uta u khynnah ba ieng hangta. Uta u Khar Bengali u lo ong. "Em phi shano ngan tip ia kata." Te nga la iaaid noh la ka lynti

bad ynda nga la jam kumba 30 kam oiei, uta u ahynnah u la khot biang ianga, "Hei Mister, ale shuwa jingjang." Nga la leit bad u khun ka u ong pynban, "Une u dei u paralok jongnga, te ia khublei kti. Une ruh um tip phi kata ka Stand Road."

0o0

Uwei u langrut u ialam kai sha Nan polok ia u ksew ban pyn leit bar bad kiwei pat ki kam ksew kiba kum kita. Nga la kylli,

"Hei Bhai u ksew aiu uba kum une ba heh rakthe?"

"Oh une u dei u ksew pulit"

"Ym iohi pat ba u dei kum u ksew pulit."

"Um pat phong uniphom te."

oo0

U Malik ynda u la leit sha ka jingtrei ban peit da lade, u la iohi ia uwei khynnah bad u la khot.

"Hei khynnah katno ka rta jongphi?"

"Oh manga, nga la dap 18 snem phi Sar"

"Katno snem phi la trei hangne?"

"36 snem phi sar."

"Kumno me ong me la don 18 snem bad trei 38 snem?"

"Oh, nga trei obartain phi sar (overtime)

0o0

Ynda : la dep tep ia u Nim, bun kiba
sngewtynnad ban peit kai ia ki maw jingtep.
Kaba pynlyngngoh ka long kawei ka jingtep
ba thoh

HANGNE THIAH I PA, U PAIEID BA
SBUN, BARIEWBLEI.

“Ade ki Roman te me, ki tep laingut
sawngut ha kajuha ka jingtep.”

o0o

Ka Kindal ka leit wad kam shaei shaei ruh
kam ioh. Te ka iohsngew ba don kiba kwah
ban phah ap khyllung. Ka la leit tyrwa ialade.

“Te Bih, kane ka dei ka kam ap khyllung,
te phi la tip ne em ia ki kam khyllung?”

“Hooi phi kong, nga tip bha ba nga ruh
nga la long khyllung te.”

o0o

Nonghikai : Ka snieh masi ka dei ka tiar ba
pyndonkam ha bun ki bynta. Iathuh phi
Tangon, kawei na kita ki jingdonkam.

Tangon : Ki jingdonkam ba kham paw dei ia
ka masi hi kaba ka snieh jongka ka iada
na u slap u phria bad u thah.

o0o

Nonghikai : Katno ka jingkhia phi lah ban
kit Tangon.

Tangon : Nga tharai tang shi kwintal phi Miss.

Nonghikai : Lada u briew uba khia 2 kwintal u
hap ha um, kumno phin leh ban pyllait im.

Tangon : Oh, ngan leit shaw arsien te Miss.

o0o

Katba u dang pule kot khubor ha kawei ka step, u Satar u la iohi ba la shon ia ka kyr-teng jongu uba la iap bad ban tep ha ka sngi ba bud. U leit mareh sha ka ophis kot khubor bad u la tim la tla ia ka jingthoh bym dei.

“Map phi bah,” la ong u editor, hynrei yn leh kumno, baroh ki kot khubor la phah kylleng kylleng.”

“Kumta seh lih me jubab kat ia kane ka kam iap kam im. Kaba suk ban ong kumta ynda me la thoh khubor bakla ianga.”

“To jai jai seh bah, kam pher ngin pyn-mih noh ha kawei ka kyndong ka kot khubor ba hynne ka sngi la kha iaphi bad sdang ka jingim bathymmai.”

0o0

U Director u la jah shi taiew ba u leit Delhi. Ynda u wan phai, u Superintendent u la pan shuti shi taiew. “Me la bieit ym dei ? Nga la jah palat sni taiew na ophis, hato ka-to kam dei ka shuti ba phi ia leit khlem pan ?”

o0o

Khun : Mei, nga dang kwah bam sohtrun te shuwa ban thiah. Ai seh mei.

Kmie : Phi lah bam bun bha khun mynta ka miet. Phim dei ban thiah da ka kpoh ka-ba dap pihia.

Khun : To seh mei. Ngan thiah da lyndang te.

o0o

“Hei balei phi teh uto u ksai ha ka kti khun jongphi?”

“Ym dei eiei, nga phah teh ha ka tnga ban pynkynmaw ianga ba ngan leit thep ka shithi jongka te me.”

“Te phi la leit thep kato ka shithi? Weng noh uto u ksai.”

“Yn thep shano, ka tnga jongnga ka klet pat ban ai ka shithi.”

o0o

Ka Bon wat la dang khynnah ka kwah eh ban pyni ba ka nang ia ki kam baroh. Kumta haba wan kai ki briew ka kwah ba maka hi kan pyntheh ia ka sha. Wat la kmie ka ia khing, hynrei ki ong, “Khie Bon, pynkhreh ka sha tangba kloi ho khun.” Ka Bon ka shim por slem ban theh kata ka sha, bad ha kaba khadduh ka wanrah keiñ.

“Balei khun phi slem kane ka sha katta katta?”

“Oh phi mei, nga la wad ia ka jingjiar sha ngam man lap shaei shaei, bad ngam ban-se ban jiar da ka plastik pyniap skaiñ.”

o0o

"Kumno phi ia lah ban pyndep ka leit peit kai ha Guwahati tang ar kynta phi la ia wan phai noh?"

"Ka long kumne keiñ, ka tnga jongnga ka leit peit ia ka jingkieng Brahmaputra, ka khun jongnga ka leit sha zoo, bad nga pat nga leit peit ia ka jaka eroplen." Tang kumta ngi ia wan noh keiñ.

o0o

"I Pa jongphi i long ne em iba py:khing bha?"

"Hooïd keiñ, man ka por i ong lada nga leh dakaid in sei ia u panpoh bad in sympat ianga."

"Te katno sien i la sei u panpoh ban sympat iaphi."

"Katno sien sympat, are man ka sien ba i sei u panpoh, ka patlun pat ka hap ha madan."

o0o

U Men Rod uta la dap 80 snem ka rta, u kwah ban mad biang ia kito ki jingioh mad jinglong samla. U Men Rod u long ruh uba riwblei bad la tip kum uwei na ki riwhok. Naduh ba iap ka tnga um ju khiih jingmut shuh da kumwei, hynrei ia ki kam U Blei. Wat la katta ruh u shu kwah hi ban mad ia kitei ki kam ban tip ruh la ki dang long ne em kum ha ka por samla jongu. Te u la

thied ka kali thymmai, u buh ha ka khlieh da u shñiuh na iew, bad u ialam kai jai ia kawei ka samla sha Dam. Ha ka jingshong shit, u kum iuh lut, bad ka kali jongu ka ia tyngkhuh daiñ bad ka trok dewiong. U Men Dro u iap ha shen, bad leit paw ha khmat U Blei. 'Ki kam jongphi imat ki lam byr-biang hi, hynrei ha ka shongshit phi duh ei ka jingim bad phi dei ban leit sha ... .' U Men Dro u la jngan hi tiaw bad kloï lan u knieh ktien, "Ah Trai nga dei u Men Dro te !"

U Blei U la lyngngoh, "Are ngam ithuh shuh iaphi te ....."

o0o

U Klen u iap bad la leit ialam kai da u ksuid rangbah sha ki jaka baroh khamtam ia ka dujok. Te hangta u la iohi ba ki kynthei bad shynrang ki ia kmen ki ia sngewbha ha la ka jingim. La leit ialam pat sha bneng. Hangne pat u iohi ba ki briew ki ia bam ia dih bad kiei kiei ki biang tangba ki hap durut ha ki jingtrei haduh ba ki da theh bad syep bad syar. U Klen u la ong ia u ksuid ba u kwah ban leit sha dujok ban ia ka bneng. Te la leit ialam sha dujok bad hangta la set ia u ha ka kamra ba don ki kynthei bad shynrang kiba ia iam ia kyang bad kyriat bniat. "Hei rangbah", u la ong ia u ksuid, "are phi ialam mynhynne sha ka dujok basuk bakmen, kaei kane baroh ?"

U ksuid u wiat muiñ bad u ong, "Shish phi ruh phim tip ia kaba shu pynheh ruh,

Kato ka dei ka kam jong ka Publicity department."

o0o

Ka tnga jongnga ka don ka jingngeit kaba jur ha ka jingiasaid lem ka Mary. Kawei na ki jingduai ba nga ju iohsngew ka long, "Ko Maria, ko kmie U Trai, duwai lem ia u khun jongnga u Don uba sdang ka dakaid man ba mih ki sngi. Te ban tynjuh ia ka, nga la rieh ha kawei ka sngi bad ynda dep kum ka-tei ka jingduwai, nga la pynmih ka sur bapher bad ong, "Ko Jin, nga dei U Jisu bad ia ki jingduwai jongphi la shah shkor." Tik ka lok jongnga ka dom bad ka dumok pynban, "Me Jisu wat mushlia ia kane ka kam, nga duwai ha ka kmie jongMe."

o0o

Ynda la dep ka jingpyniathoh, u shynrang u la kylli ia u Phadar, "Phadar, katno sha nga dei ban siew iaphi?"

"Oh ko khun baieid, ngam ju oh dor te. Ka shong eh ha ka jingbhabriew ka kurim jongphi."

Uta u shynrang u la siew shispah tyngka. U phadar u peit shiphang ia ka nongshong kurim bad u pynphai noh 50 tyngka.

o0o

U St. Peter katba u dang don ha ka jing-khang bneng, la wan uwei u briew, bad tang

shu peit ia u u la ong, "Peit shane, ym don jaka ia kiba thok. Bad ha pyrtthei phi la ju thok ia ki para briew." Uta u lok u peit seh ia u St. Peter bad u ong artad, "To seh, phi ruh phi kynmaw phi thok ym tang shi sien, hynrei laisien, bad kata ruh ia U Blei syndon hi."

o0o

"Doktor, nga wan shaphi namar nga sngew halade ba nga tieng palat ia ki sim bad wat i sim khar barit eh ruh nga tieng tang iohi.

"Te kaei ka daw ka jingtieng jongphi kumta."

"Haba nga sngew ialade kum u kber te phim tharai ngam tieng seh mo."

o0o

U samla ka Lara dei u Pulit. Te ha kawei ba sngi ka phah thoh ese ha ki khynnah shaphang ki pulit. Baroh baroh ki iathoh da ki 4/5 peij bad ki da iaroh ia ki jingtrei jong ki pulit. Tang uwei u khynnah u thoh tang tang ar kyntien, PULIT NONGTUH. Ka Lara ka la jew hi slam, hynrei ka pyni ha u samla ia kata. Te kum lashai une u pulit, u wan rah da ka jip u pynshong bad ialam bad pyni bun kici kiei kiba ki pulit ki la leh na ka bynta ka jingsuk jingsain ki ki briew. Ha kaba khadduh, u pynshong lieng ha Nan Polok, ialam ha Haideri Pak bad leit ialam bam shaw, u da pynthied ruh sa ki ingialehkai. Kum la shai ka Lara ka phah

thoh biang ka ese shaphang ki Pulit. Kumba la leh baroh baroh ki ia thoh bha hi, hynrei une u khynnah u thoh tang lai kyntien, PULIT NONGTUH SHALAK.

000

Nonghikai: Jim, balei phim shym wan skul mynshi sngi?

Jim: Oh i Mei i sait ka patlun bad kam shym rkhiang.

Nonghikai: Te balei phim shym wan skul mynhynnin?

Jim: Nga wan keiñ sha skul, hynrei haba nga poi hajan iing jongphi nga iohi phi thad ka patlun bad nga mut katta phi pep skul te Babu.

o0o

U Politishan u leit sha ka skul ki anna, bad hangta u la ai ki jingkren bajrong, don uwei u briew uba sngap, hynrei u ju pyrta shla man ka por, "Shu thok shu thok." U Politishan shipor te u kun jar, hynrei ynda une u anna u iai pyrta kumtei, u la ong ia u doktor. "Leit ialam noh shuwa ia une u briew seh u pynthut eh te."

"Em phi Bah," la ong u doktor, "ka long ka kam phylla ba ha kine ki 39 snem une u Jok um u ju lait kren, bad u thlun, hynrei dang mynta ka sngi u thyllied jong u u beit bi theiñ, ieh kumto phi."

Ha ka jingialang ha Delhi, u Minister u la leit ban kren ha kawei ka jingialang bad la ong lypa ba baroh ki dei ban kren tang 5 minit. La jarkatta uue u Minister u kren haduh 15 minit. Kane ka la pyndom ia u Chairman uba mai ba kat u Minister um bat ia ka por. U Minister pat u la ong ia u Secretary, "Nga la ong iaphi ban thoh ka jingkren kaba 5 minit, hynrei nga la pule haduh 15 minit. Kaei kane baroh?"

"Em phi sar, nga la phah xerox bad ai lai tylli ki jingkren kaba 5 minit ka lah ban long ba phi la pule baroh lai tylli."

0o0

Minister: Hei Jil, ka long kaba phylla ba ha ka jingleit jongnga hynne, nga ioh bad shah pyndeng tang lai tylli ki syntiew."

Jill: Phi ioh bha keiñ, namar bun hi ki Minister ki ioh tang uwei.

Minister: Nga tip ia kata, nga la phah thied 10 tylli ki syntiew.

0o0

U Phadar Norman u dei u briew uba sanda bad bhabriew bha. Ha kawei ka sngi u phong ki jaiñ paitbah bad leit thied jing-thied na kawei ka dukan ba die ki theilud suda. Kawei ka iapmat ia u ka ong,

“Hei handsome, kine ki tiar. Phin leh aiu ha ka sngi saitjaiñ ba nga lait shuti. Haei phi shong ngan wan.”

“Oh, nga shong ka St. Stephen Parish. Wan seh, janmiet nga ju shong sngap phla te.”

0o0

Doktor : Parad phi ong ba tang ka kjat kamon ka shitom bad ktha. Katno snem phi la don.

Parad : Ho-o ste, nga tea phei lah 90 sniam phei.

Doktor : Ka lah ban long ba phi la tymmen phi parad.

Parad : Oh phei pat kumnoa phei ong. Ka kjat kading ruh ka ia ryngka sniam bad kamon im ?

oqo

U Satar u la poi sha kawei ka Ri kaba ka rukom shongkha ka long kaba khyllah. Ha kawei ka sngi u iashongkai bad u briew kato ka Ri bad u batai ba u shem shitom shibun ban sngewthuh ia ka ktien. “Kin long aiu phi kita ki jingshitom jongphi,” la ong uta u lok. “Kita ki jingjynjar jongphi kim long eiei bad ki jonguga. Shah shkor ia kane. Myn arsnem nga la ia kynduh ia kawei ka thei iap lok kaba bhabriew kaba don ruh ka khun ba la samla, bad nga la ia shongkurim bad ka kmie. Are, ha kine ki snem ba la dep pat, i pa i ia shong kurim pynban bad ka khun-ruit jongnga. Kata ka pynlong

ia ka khun-ruit jongnga ban long ka kmie-nah jongnga bad u kpa jongnga pat u pyrsa-kurim jongnga. Ha kajuh ka por ka tnga jongnga ka long ka kiaw jong u kthaw jongka. Te ka khun jong ka tnga jongnga, kaba long ka kmei-nah jongnga ka ioh khun. Une u khyllung u long shi para arkmie namar u dei u khun u kpa jongnga, bad u dei ruh u khun jong ka khun ka tnga jongnga kaba pynlong pat ia u ksiew ka tnga jongnga. Nangta ka pynlong ianga, u kpa-rad jong u para arkmie jongnga. To kata kam pher eiei, hynrei yada ka tnga jongnga ka ioh u khun. Te phi iohi ba ka hymmen jong u khun jongnga, ka kiaw jongnga, ka long ruh ka kmie-rad. Hlangta lei lei ka pynlong ia u kpa jongnga pat u kynum jong u khun jongnga, uba ka takha pat ka dei ka tnga jongnga hi. Nga dei u kynum ka kmie-nah jongnga, kat nga jongnga pat ka dei khun jong ka kmie-nah jongka hi, u khun jongnga u dei u pyrsa u kpa jongnga bad nga dei kparad ialade. Te haei keiñ kiata ki jingjynjar jongphi Mr Satar?"

oOo

Ka khnai te ka la dei ka por ka ia, ka la ibha ia u hati bad tyrwa ban ia shong kurim bad u. "Shong kurim? Pha la lamwir ei khnai. Ngam lañ da lei lei ban ia shong kurim bad pha." Te ka khnai ka la khroh la kyor bad la kiew sha ka met bad leit hajan ki shkor ban iasaid, bad ha kaba khad-duh ka la dom ka la halla ha ki shkor, "Me

tharai balei hi nga kwah men ia shong bad nga, me mut aiu ban pynpun khun kai ia ki briew. Mem tip ba ine iba nga pun i dei i jongme."

o0o

Kham niar ban shem kum une u MLA

U MLA u la leit sha u President bad ia-
tuh ia u ba u kwah ban risain ia ka kam
MLA. Te u President pat te u la kwah ban
tip ia ka daw. U MLA u la ong," Don ar-
tylli ki daw. Kawei ka daw ka long ba ka
seng jongnga ka la don katta snem, hynrei kam
shym lah ban pynsngewbha ia u babun ba-
lang. Baroh baroh ki ong ka seng jongngi
kan shah rem beit ha kane ka elekshon ban wan.

U President u la pynshlur, "Wat ngeit ha
kine ki khubor khlieng tyngab. Ka seng jong-
ngi ka la pyrshang ban wan rah bun klur ka
tyngka, ka leh ruh da ka bor tynggeh, bad ngin
nym rem da lei lei hi ha kane ka elekshon.
Nangta, kaei pat kawei ka daw."

"Kata kein dei ka daw ba-ar ba nga
kwah risain."

o0o

Leit bam lyer uwei u MLA. uba ym pat
ju poi Bilat. Ynda la jah katto katne por,
u la wan phai sha la shnong. Ki para shnong
ki la ia boi bad ki la kylli bun kiei kiei. U
la batai bad u la ong, "Kaba phylla eh ba

nga shem ka long ba u khynpah ba laisnem
u la nang kren phareng "

o0o

Imat kumno ngi ju ialeh ha ki ophis

U khun u Satar u la wan rah uwei u let
lyngkhot na skul. U Satar u la dom tynggeh,
bad hadien kata u la sneng la kraw. "Peit
khun wat ju mlien kein ban tuh eiei na skul.
Lada phi kwah let, khulom, si, kot sada sa
ong, ngan wanrah na ophis "

o0o

Ban leit sah shi miet sha Bhoi, ka dei
ka kamram u P.S. u Minister ban phone sha
ka IB ha Bhoi. "Shokidar don kamra ne em,"

"Don sahep." jubab u shokidar

"Don bam don dih ne em ?"

"Bam te don, ka dih rah hi."

"Don kali ban kit tiar sha Byrko ? Don
kulai ban shong u Minister ?"

"Don tang ka muid ban kit tiar, bad masi
ban shong Minister."

"Kumno shaphang ki pyrjong bad ki
thliem ?"

"Kita ruh ki don byllai."

o0o

Ha ka restaurant :

Nongbam : Hei khynnah, peit hangne. Nga
ong jingtah da ka Kha-dam hynrei
kane kam dei ka kha-dam.

Bera : Sahep, kan long aiu ka kyr teng, dei
ka mar keiñ.

Nongbam : Kumno mo nud ban ong kumta ?

Bera : Phi i Sahep, lada phi kwah u kwai
Dawki phim khmih lynti ban iohi
ka Dawki hangne ?

oOo

Ka dur jong ki Minister ka Ri.

Haba la plie ia Public Health Department,
u Minister ka Koit ka khiah u la wan bad
haba u la ieng, u la sngew phieng haduh ba
um tip Minister shuh. Hynrei kaei kaba u
kren ka la pynlyngngoh ia ki briew. Hana :
“Paralok, naduh ba ngi ioh ka Jylla, ngi la
tei haduh 9 tylli ki PHC, bad ha liang ka
jingkoit jingkhiah, ngi la ia ryngkat ha ka jing-
stad bad jingdon ki tiar sumar, ki dawai kham
bha ban ia kiwei pat ki Jylla ha India bla
.. bla bla Ngii dei ban sngewsarong ia ka sor-
kar kaba lah ban ialeh katne, bad kane ka
pyni ia ka jingtrei shitom kane ka sorkar ban
pynioh ki lad jingsumar kiba kiwei ki Jylla
kam ioh. Te ..te...te te ngam lah ban kren
slem slem hangne katne la biang, kawei ka

long ba ngam lah ieng slem ba nga shitom ha u shyieng budlum bad ba lashai nga hap leit sha Belore ban shah sumar...te khublei iaphi baroh."

Ew ka nia ki Jiei

Jiei-1 : Mem tip me shisien haba dang leit tong um na ka pung i para i la kum pynhap ia ka baje. Hadien 4 snem la lah ban sei ia ka. Kaba phylla ka baje ka dang im, ka iaaid !

Jiei-2 : Kan long aiu kata, u kprad jongnga ruh u la hap sha ka pung bad ynda la sei ia u hadien 4 snem, u dang im.

Jiei-1 : Ka bym lah long. U leh aiu hangta ha pung jin 4 snem ?

Jiei-2 : Wa, dei ma u keiñ uba khyrwait sha-bi ia kato ka baje man ka sngi.

o0o

Kumno re kumno, ki sawngut kiba ia pule ha Shillong ki ia kynduh ha kawei ka jaka bam jaka dih Kata u Khasi, U Garo, U Tripuri bad u Bengali. Te ki la kut ban ia pan la ki jong ki jong ki jingdih. U Khasi u la pan shi bilor ka kiad, u theh ia baroh ki lok, bad kaba sah u bret sha bar jing-khang iit. "Balei phi leh kumto ?" la kylli u Garo. "Oh," la jubab u Khasi, ha Ri jong- : ngi ka pahuh, ban bret shiteng bilor kam pher

eh" Ki ia dih. Poi ka pali u Garo, u pan da ka bitshi (kiad-um) U ruh u theh kumjuh bad kaba tam u bret shabar jingkhang it. "Balei phi leh biang kumto?" la kylli u Tripuri. "Oh sha shnong jongngi ka bitshi ka bun, kam lei lei lada bret ia ka ramew khyn-diat" Poi ka pali u Tripuri uba ym don ciei bau leh, u shim ia uta u lok Bengali, u bret shabar na jingkhang it. "Balei phi leh kumto kat ia u para briew?" ki la kylli da ka jinglyngngoh. "Oh kam pher phi, ka jylla jongngi ngi don bun kine jait, lada jah rngai u to kam leiiei hi."

o0o

U Men Dro u dei u riewspah, uba klet bieit, hynrei uba phikir bha ialade. Haba u leit wad bill na Nongstoin, u ju thied tiket shuwa ban ia ki briew baroh. Haba u kondoktor u wan, "Bah, ka tiket" u pan. "Phi kwah ka tiket kaba ha pla kamon ne kadiang." Kane ka la pynlyngngoh ia u kondoktor, bad u la shu ong noh, "To pyni kaba ha kamon phi." U sei ka tiket bad ynda peit ka biang nadong shadong. U phah pyni sa kaba ha pla kadiang kata ruh ka biang thik thik. Kane ka la pynlyngngoh bad u Kondoktor u la kylli ia kadaw balei u thied artylli ki tiket. "Phi Bah, lada shah tuh kawei, nga don sa kawei kein." U kondoktor u rkhe bad kylli biang, "Lada phi shah tuh kine baroh artylli phin leh kumno.?" U Men Dro u sei sa kawei ka tiket ba u burieh ha ka tupia halor khlieh, kane

kein ka tiket balai ba nga buh hangne kan ym jah."

o0o

U Kontraktor katba u dang leit peit ia ia ka jing'rei, u la iohi ba ki nongtrei ki tih kawei ka jaka ka bym iadei eiei bad ka jingtrei. U la leit kham hajan bad hala, "Jia aiu phi ia tih aiu?"

"Oh ngi ia tih kane ka khyndew ba hap ha kane ka thliew."

"Shaei pat u Sordar u don haba kumta! Khie khot ia u!"

"Oh phin sa ia shem ia u ynda ngi la dep tih kane ka khyndew ba u hap shapoh."

0o0

Nonghikai; Lada nga ai iaphi 3 tylli ki khun miaw, katno phin don?

Khynnah: Oh san tylli phi Miss.

Nonghikai: Kumno san, peit iwei mynta, 1 lashai, 1 lashiugi long katno?

Khynnah: 5 bi keiñ Miss.

Nonghikai: Kumno san, khun ka bieit sniang?

Khynnah : Wat ong seh kumta, ngi la don lypa artylli ki miaw te Miss.

0o0

Ban lap ia ka jingshisha katno ki riewngeit ki ia pule shisha ia ka Bible, te u Phadar u la kylli ia kane ka jingkylli shuwa ban ai ka jingiathuhkhana.

“Para ha U Khrist, nga tip bha ia ka jingwan tista sha iingmane, mynta ka sngi ngan iathuh iaphi shaphang ka mat, ka jingthok. Te shuwa kata, katno ngut naphi kiba pule ia ka lynnong ba 69 jong u Mathalus. To ia rah kti keiñ parabangeit.”

Baroh baroh ki iarah kti khlem riej. Te u Phadar u la ong, “Dei ia kiba kum maphi ba nga kwah ban kren shaphang ka jinghtok, namar ym ju don ka lynnong 69 u Mathaeus.”

0o0

“Arngut ki thei samla ki dang ia leit ñiah kali kai sha Mawphlang bad ha lynti ki la iohi ba la lut noh ka petrol. Te uwei u nong Mawngap, u la pynsangeh bad da kaba kylluid mynsiem u la tyrwa petrol. Ki thei kim don tin ban pdiang, hynrei jait ba dang wan thied u bed pan (u kynja khiew ba leit shabar kiba pang) ki la phah pdiang ha uta u khiew. Te katba ki dang ia thep ka petrol, wan sa uwei u nongñiah kali uba pynsangeh

khuk. "Jia aiu "bad u la hiar." Em phi bah ngi dang thep ia kane ka petrol" Haba u peit ia ka rong kata ka kynja um ba don ha u pot, u la lyngngoh bad u la ong. "Wow ka jingngeit kaba ngam ju iohi ka jingngeit"

o0o

Ban tip ba kiba bieit ki la kham ioh bor ne em ha ka jingsumar, u doktor u la leit sha ka kamra thiah uwei bad u la iohi ba u pynap kum u ryngwiang ha ka dabor ba dap um. Te u doktor kum ban shem jingshisha, u la kylli, "Phi ngat katno tylli?" U bieit u peit ser bad u ong, "Phi bieit ne, ioh doh-kha hi na ka dabor?"

o0o

Ha kawei ka miet shai bnai, u Satar u iaiaid kai pyngnad bad kaba phylla ka long ba u iohi ia uwei u briew uba wad ei ei hangta ha madan. "Phi wad aju sha" la kylli u Satar.

"Oh, nga wad ka sati ksiar phi bah."

"Te phi pynhap hangto seh?"

"Em phi bah, hangtei ha trai uto u dieng."

"Te hālei phim wad hangtei ha trai dieng?"

**"Oh ka dum eh phi bah, nga wad hangne
haba kham shai."**

0o0

Ha kawei ka jingiakynduh ha ka rel, ka jingiakren ki sawngut ka la long kumne.

Nyngkong : Nga dei u I.A.S. ophisar, nga don 3 ngut ki khun ba long doctor lut.

Ba-ar : Nga ruh nga dei u I.A.S., ophisar, nga don laingut ki khun bad baroh laingut ki dei ki enjinier. Phi pat ?

Balah : Oh nga ruh hi te pleng, nga dei u I.A.S. ophisar bad baroh sawngut ki khun ki dei ki Profkessor. Sa phi pat ?

Basaw : Oh nga, nga te ngam dei u I.A.S. ophisar, ngam pat shong kurim, hynrei nga don laingut ki khun bad baroh ki dei ki I.A.S. ophisar.

0o0

Ka lok u Satar ka iohthiah kynjai bad ka kynsnok. Satar : Hei baieid, khie shuwa" u la kyrsiew : Tnga : Are, balei balei nga dang iohthiah ruh : Satar : Kata keiñ, nga klet ban ai dawai iohthiah.

0o0

U pulit u iohkem ia uwei u nongkloh pla bad ialam sha thana - bah. Hynrei ther kynsan u slap haduh ba ki hap rieh slap ha kawei ka kyndong. "Bah Pulit, ap hangne, ngan shim shatri jynjang hangta ngin ioh leit la ka lynti."

"Me tharai nga dei u ulu bieit me mut ban phet mo. Wat tharai bieit mo ia ki pulit Meghalaya. Me ap mame, ngan leit shim ma nga ia ka shatri," bad u mih artad bak.

0o0

Ka la jia ha Secretariat katba u Chief Secretary u dang leit shek (check) ia ki kamra ki nongtrei u la iohi ia uwei u Under Secretary uba kiew shajan kato ka baje baheh. U Chief Secretary u la ima bad u la leit sha u u da halla, "Hey, jia aiu ia kato ka baje ba phi kiew kumto?"

"Ym jia ei ei phi Sar, namar nga duna ka bor iohi, bad ba nga la slem, nga kwah ban peit katno baje la don mynta."

0o0

U MLA ba shalak u tip kumno ban siew kylliang. Te ha kawei ka sngi ynda u la ai jingkren kaba shi kynta eiei, uwei ubriew kum ban pyndom, u la ong, "Ko bah ka jingkren jongphi kaba shoh bha, hynrei don katto katne ki mat ba ngam ia hap jingmut."

"Kan lei phi kata baroh," la ong u MLA, "wat ka miaw jongnga ka shem shitom shibun ia ki thyllab."

0o0

"Peit shane Bih," la ong ka Rose ia ka nongsaidjaiñ, **"Nga tharai ngim donkam shuh iaphi namar ngi la thied ka kor saitjaiñ."**

Are, ka bha bha keiñ, hynrei phin ia lorni bad no pat?"

OoO

Lah ar ban ia kawei. U nongkhrong uba ju iohi bad tang kawei ka pliang khrong, hynrei ha kawei ka sngi iohi ba u bat artylli. Baroh ki ia lyngngoh, **"Kato kawei ka pliang pat na ka bynta kaei?"**

"Wa, phi te mo," ong u nongkhrong, haba ka bisnes (bussiness) ka thnem bha, hato phim dei mo ban plie kawei pat ka bran ophis (branch office. ?)".

OoO

Jingkyntip u nonghikai. **"To mynta, ai ia kyr-teng u mrad uba don ki khmat, um iohi, uba don ki kjat, um lah iaïd, hynrei u lah ban kynthih ia u Lum Shyllong."** Baroh baroh te ki la shaiong ngaiñ. Kumno kumta. Ha kaba khadduh ki la rah kti ba kim lah. U nonghikai u la juba :

"U kulai dieng keiñ bieit. U don ki khmat um lah iohi, ki kjat um lah iaïd."

"Em, em kumno kumta babu. Hynrei kumno u lah ban kynthih pat?"

"Shih kine te. U Lum Shyllong u lah mo ban kynthih?"

o0o

U khynnah Dkhar uba thrang shisha ban hikai Khasi, u la lah ban kren katto kattne ki ktien Khasi kiba u kop para dkhar. Te uwei u lok u la ong, "Guatam, men ong kumno ha ka Khasi haba khot."

"Oh kaba suk te," ong u Guatam; "Ngan ong ale hangne."

Ki lok bym ju hun ki kylli pat, "Te lada me kwah ban kin leit shatai men ong kumno?" U Gautam u pyrkhath, kumno kumta. Hynrei beit bad shai u jubab, "Ngan leit shatei, bad ngan ong wan ale hangne."

o0o

Ki para Rawon te ki la kdang ia ka jingleh uwei u lok Rawon. Ynda ki la ia khwai baroh shisngi ki la ia khreh leit noh. Ki sei la ki ruh na ka um, bad ki. rah. Hynrei uwei u jied baroh ki dohkha beh, u bret biang sha wah. Kane ka la pynlyngngoh. "Balei Lih me leh bieit kumto?"

"Ym leh kumno, nga don ka nar sdieh barit te me."

0o0

Ka surok na shnong Dibor sha ka shnong Tibor ka jngai kumba 10 k.m. bad haba la khot tendar, bun kiba la buh, hynrei la jied ia ka tendar u Satar ba u iathep lang bad u Dibar. Ka la long ka jingjop bakhraw ia ka arngut namar la kyntait baroh kiwei pat kl tendar heh saipan. Hynrei ynda ki la peit bha ia ki kot ki sla ki la phah khot ia ki ha ka board namar ka jingtih surok ka long lyngba ki lum bah lum san. "Bah Satar bad bah Dibor phi tharai phi lah ban trei kine ki jing-trei kiba hap pyndonkam ki machine bad ki tiar tih ba mynta?"

"Hooïd ngi lah kein sahep, kata kein ngi thep tender. Ha ka jingshisha ngi la tih shibun ki krem dewiong na ka bynta ki heh spah Khliehriat, Lad Rymbai, Shaniah hangì seh."

"Te kumno kein phin sdang bad naei phin sdang trei, na ka shnong Dibor ne Tibor?"

"Shish sa ia kata ruh. Ngan sdang na Tibor, bad Dibar pat na Dibor bad ngin ia kynduh ha them bah ka Lyngkien."

U Chairman te u la dum buit hi tliw. "Kumno kumta! Phin tip ba kane ka dei ka jingtrei ba-eh bad kaba donkam ka jingthew jingwoh kaba paka. Ha ka jingshisha ka shong dor 50 klur tyngka ban shna, hynrei phi la pan tang 10 klur ha ka tendar. Kumno te ka lah ban long. Ngì te ngim ia sngewthuh shuh phi."

“Balei phi ia khuslai, lada haba ia sam ia ki lum ngim lah ban ia kynduh ha Lyngkien, ngin sam artylli ki krem, bad ha ka jakab ban ioh kawei ka surok, phin ioh artylli pynban !”

oOo

Haba u Lat ka Meghalaya u la khot bamja miet ia ki Minister sha iing jongu, bun ki Minister ruh ki la ap ia ka por. Te leit jia ba ynda la dei ka por, wan shuwa u Minister Education. Ynda u la twad ia ka pla, um shem shuh ia ka invitation card. U Nongap pat um shah ia u ban rung. “Peit shane Bhai, nga dei u Minister Education, pyllait shisyn-don.” U nongap bapyrkhing u la ong, “Lada phi dei kumta te pynshisha ia kata.”

“Pynshisha kumno. Me la bieit ne !”

“Pynshisha te ngan sa shah. To ong iangaka kaei ka H20”

U Minister u la dom, hynrei ban lait ka ia kajia, u la ong, “H,I,J,K,L,M,N,O.”

“Kam dei kumta. H20 dei ka um. “To kam pher khie leit rung Sa shiphang wan u Minister P.W.D. bad u ruh ha kajuh ka apot. “Te pynshisha ia kata, hato ong ianga,” ong u nongap,” katno kilometer long shi mail barim.” Ha kata ka por, wan uwei u Minister khynnah dkhar u la lyngngoh ia ka jingia halla bad ia lum. “Kaei kane baroh, ye sob kya buwa ?”

"Nei sar" ong u Nongap, "kani sab ym tip manga Minister baro baro phyni hinbiteshon Governor sahep"

"Shup, bon kar, ia sar" ong u Minister bad u iaid la ka iaid.

o0o

La ialam ia u Kon sha ki doktor ba sumar ia kiba duna khyndiat ka bor sngewthuh. U doktor u la peit bad kylli.

"Peit Kon, ngan pyrshang ban ia sngewthuh bad phi. Sngap, lada nga shim noh kane kawei ka shkor kan jia aiu.?"

Ngan iohsngew tang shiteng shiliang," ju bab u Kon.

"Shabas, tharai mynta nga shim baroh artylli kine ki shkor?"

"Kata te ngan sa matlah kein doktor."

"Matlah, kumno ka lah ban long kumta?"

Ngan nym lah shuh em ban pynsnoh ia ki iitpeit jongnga!"

o0o

Haba la 'nok' ju jia hi kum kine ki kam :

Uwei u riewkhlain ka shnong ynda la dep ka di ha pata, u la wan phai sha la iing, bad tip na ka daw aiu, u masi kyrtong u shu tur bent sha u. Une u rangbah pa, u shim na ki reng bad u niat sha rud ka srok. U masi te u la lyngngoh ngan bad u krad da ka

jingsted tip shano. "Khun ka," la byrthen u buaid," lynda dei ba nga la buaid ngan patan ia uto u khleh beit nalar ka baiskil.

o0o

Kine ki por mobile telephone, lah ban pyndonkam bakla ho. Kum kane kawei. U riewspah ba la kum buaid, u phone sha ki pulit ba u nongtuh u lah tuh ia ka car tape, stering, u-break pedal, cluth, accelerator, gear lever bad baroh ki tiar kiba don ha khmat ba niah. Ki pulit ynda ki la tip uei, ki la kular ba kin ialam beit beit ia u nongtuh ha iing jongu hi. Ynda u la pyngad, u peit shane shatai, bad u phone biang sha ki pulit ban ong ba kim dei ban khuslai shuh, namar da ka jingbakla u la don ha ka jaka shong ba hadien.

0o0

Katba dang iaaid ka Phlim

Bala : Satar, Balei phim ju doh ianga kumtei.

Satar : Phim tip da siew ka dor barem ia utei ban doh kumtei.

o0o

Ka bneng ka la slap jur, bad uwei u nongniah kali u la iohi ia kawei ka kynthai kaba dang dem pyrkup bad la ka ktieh rynjaiñ bad ka dang bujli ia ka taiar ba la lait lycr. U la leit shajan bad u la iarap ia ka bau teh kata ka taiar. Haba la dep bad u ruh u la ktieh rynjaiñ. u la ong, "To keiñ kong, katto ka dep teh ia ka taiar."

“Wat jam eh seh,” ka la ong, “phi lah ban pynkyndit ia u tnga jongnga uba dang thiah hapoh kali.

0o0

U lok u dang batai ia la u lok shaphang ka jingiamai iania ha kata ka miet. “Te kumno phi la iasuk bad ka lok hadien?”

“Hooid keiñ” la jubab uta u lok,” shuwa ba ngin ia suk, ka la wan da kaba par ka la dem ha ki khohsiew’?

“Te ka ong kumno haba kurata”

“Tang shi kyntien, bad ka la ong, mih nangta na khrum thiah me khawpud:”

0o0

Haba u Bro u riewspah ka shnong u la iap la leit tep iau hynrei ha lum jingtep don tang uwei u briew ba riam ki jaiñ jot uba iam punt dohnud katlah kattai. Uwei na kiba wan on tep u la kylli, “Balei phi don ka jingiaeci kaba jan bha ne bad u Bah Bro?”

“Eui phi shano phi,” la ong uta u briew,” ngan don jingradei bad dei na ka bynta kata kata ka daw ba nga iam.”

0o0

Uwei u Phadar namar ha hap leit sha ki nongkyndong, ki riat ki ram, ban kham suk u la kylli na bun ki bnew ba u kwah thied

kulai. La wan rah shibun ki kulai kiba um imon satia. Hynrei ha kaba khadduh la wan rah uwei u kulai uba u imon bha. U la kylli shaphang uta u kulai "Are phi phadar, une u kulai te uba bha, uba koit bakhiah. Kat shaba phi kwah pynphai haba phi kiew u ngeit. Tang shu kwah ban sangeh tang shu ong 'Shu; bad kodom tang shu ong 'hut de'. Um ju leh lamwir, um ju dom bieit, hynrei u don ka mynsiem kat ka jong u kulai hi. Phi tang shu khot 'Broni' u la wan, bad um ju ma juh tieng. Shim noh une phi phadar, ne phi ong kumno?"

"Ngan da kmen," la ong u phadar, "ngan shim hynrei katno nga kwah ba ki Khristan ka Parish jongnga; kin long kum une u kula."

o0o

Ka Debi, ka lok u napit ka la kylli ha kawei ka sngi.

"Nara, katno sien shisha phi ju khih ha ka shi sngi?"

"Balei pha kylli, 30 31 sien keiñ ei. kylli lei?"

"Khiih 30 31 sien shi sngi, phi la kiug ym dei?"

"Pha Debi dei mapha kaba king, pha klet la nga dei u Napit?"

0o0

Ka kmie te ka dang pyrshang kat lah kat iai ban pyniatch sai-iong sailieh bad uwei u enjiniar bad ka kluu babhabriew jongka.

Hynrei jait ba dei ki kynja enjinier, u da kwah hi hana ban da thew da woh ia ka rynieng ryniot jongka. Ka kmie pat ka la lyngngoh, hynrei ba ka kwah pyrsa kurim ch ia u ka la ong ia ka khun ha kawei ka sngi. "Phi khun, nga la ioh uwei u briew uba bit dor bha bad phi. Hynrei u kwah ban da thew da woh hi dalade iaphi. U briew te uba riewspah u dei artad u enjinier. Ne phi ong kumno khun' "

"Mei, phi tip nga ruh nga la pas diploma na politeknik, lada u kwah kita ki jingthew, nga ruh nga lah ban thew hi dalade."

000

U nongkhrong basamla babhabriew u la tied ha kawei ka iing. 'I Kong im don ha iing," la ong ka shakri. "Are, ngam kwah ita i kong jongphi, nga wan pan khrong naphi."

000

Kaba die dukan dei ka jingtrei kaba ioh-nong. Hynrei don ruh la jingtroiñ haba bun eh kiba wan pan thied shah. Te u Satar u thoh noh da kawei ka notis kumne: "Yn ai shah ia baroh kito kiba la dap 9) snem ka rta, tangba ki dei ban ialam bad ki kmie ki kpa jongki."

o0o

Ki kmie ki kpa u Jona namar ki kwah ban tynjuh ia u, kano ka rukom im bad kai ka jingtrei ba un trei ynda la heh. Te kumta ki la thaw buit, Te ki la buh halor

miej lai tylli ki khulom barem dor, kaba pyni ba un long u nonghikai, ne ophisar ne politishian. Ki la buh ruh ka Baible, hangta hi, hajan ban pyni ba u lah ban long u nongialap niam. Ym tang katta, ki buh ruh shi bilor ka kiad whisky hajan hangta hi, ban pyni ka jinglong lathuwa.

Ynda ki la dep ki la iarieh khop ha iwei i jaka ba ki lah ban iohi. Ynda u Jona u la wan u la iohi ia kata ka jingbuh ryntih baroh. U la peit shane shatai, hyrrei um iohi iano iano ruh. Ynda u la sngew shngain ba u don marwei, u la peit thuh ia kita ki khulom, u sa buh noh. U shim ka bible, u shu plie swut swat bad u buh noh. U shim u bilor, u plied, sma whisky. Te shisien kner, u thep ia ki khulom ha pla, u tyngkhap ia ka bible ha tohtit bad u shim niat ia uta u bilor whisky u mih shabar u da siaw kumba. ym shym jia ei ei.

“Wow ko Blei,” ong u kpa, “un long beit u politishan !”

0o0

Ha Bijou kiba ia shong lang ha ka dress circle, don uwei u khynnah nongkyndong uba riam rakthai uba ioh ka baiong khlieh bad ka synriah bajur. Sniewbok ba u shong hajan kawei ka thei lud kaba riam bha jlis. U la synriah bad synriah bad jyrhoh khlem kut. Kata ka thei lud ynda ka la iohi ia ka jinglehsih uta u khynnah ka la ong, “Phi don rumal mo ?”

"Rumal, oh nga don, tangba ngam ju ai phi ha ki riewshisngi."

oOo

Hajan ka iing cinema, don ka bank ba kawei ka briew ka leit ban dro pisa da ka shek. Uta u nongtrei bank pat u la kylli ia ka, "Kong phi buh pisa ha kane ka bank?"

"Em phi bah ngam don."

"Te mano ba lah ban pynithuh iaphi hangi." Ka kynthei ka la ong ba kan sa wanrah mano mano ban pynithuh ia ka bad ka la mih. Shiphang ka wanrah da u pulit syndon, bad ka la ong, "Ine i bah Pulit i tip nga dei kaei manga."

"Phi ithuh bah pulit ia ine i kong?"

"Hooi nga ithuh balei?"

"To kam pber, ka la biang phi, phi lah ban leit noh bah Pulit." Ynda u pulit u la leit, u nongtrei bank u la ai ka pisa jong ka-ta ka shek. Ynda la ia leit bam sngi, u la ia kynduh ia uta u pulit bad uta u nongtrei u la ong, "Hei Boh pulit, wat sngeweiei ba ngi pynshitom iaphi ban wan sha bank, namar ngi kwah ban don ba pynithuh."

"Kam pher phi Sar, nga ithuh bha ia ka-to ka briew mynba ka die tiket black ha kane ka sinema."

oOo

U Jini dei u khynnah barit mynsiem, te ka kmię ka la wanrah sha skul ban pule nyng-

kong. Hymei ka la bthah ia u nonghikai,
 "U Jini dei u khynnah balung, rit mynsiem,
 lada phi dei ban shoh ia u, shoh iano
 ba shong hajan, kata kan pyntieng ia u."

0o0

Jingiathuhkhana balyngkot tam : U sing bad
 arngut ki nongbeh mrad. U sing bad uwei u
 nongbeh mrad. U sing.

0o0

Nonghikai : Lada 5 ngut ki puh lyngkha tang
 ar sngi. Katno sngi ki 12 ngut kin puh?

Khynnah : Are babu, haba ia ka lyngkha la
 puh da ki 5 ngut balei dang donkam
 ia kita ki 12 ngut.

o0o

U Satar leit jia kumno kumno ka khun
 samla jongu ka jah klep na iing. U la pyn-
 bna ha ki kot khubor ban ai ruh ka bainong
 ia kiba lap ia ka. Shisngi hadien u la leit sha
 man ki ophis kot khubor bad "Shano u Edi-
 tor?" u la kylli.

"Um don u leit shabar"

"U Managar, te u machine man, te ki
 compositor"

"Oh baroh ki la leit shabar" la ong u
 shokidar.

"Kumno kumta, man ki kot khubor ki
 ong kumjuh ki ia leit shaçi?"

"Oh ki leit ia wad ia ka Rit ka khun u Satar."

oOo

"Ka jingtu bad jingbam khun kane ka miaw te phi, haduh ba u khun kat shaba u leit bret ka wan phai pat:"

"Te balei um shong da ka eroplen bad bret nangtei na jrong" ki ia batai.

"Kata kein ba u khun jongngi u leh, hyn-rei u khun jongngi katta um wan shuh, katba ka miaw pat kane ka lah dem tyngkup."

000

U nongtyrwa jaiñ u la leit tied baje ha kawei ka iing, bad la plie ia u da uwei u khynnah rit. "Nga lah ne em ban ia kynduh ia i kong?"

"Em, im don ha iing, i leit shabar".

Ban tip shuh shuh shaphang ita i kong, u la kylli pyrthew ba un sa wan biang, hyn-rei, "I trei aiu i kong jongphi?"

"Oh i kong i dei iba iaide dakaid phi bah."

Kane ka la pynkyndit katlah katiai haduh ba u la pyrta jam

"Wow nga te u khun mrad shisha phi"

"Nga ruh keiñ, nga dei u khun mrad," la jubab ita i khynnah, "tangba ngam ju leit kylleng kylleng ka shnong ban tied baje ban iathuh shaphang kata!"

c0o

U shipai te uba dang dep iathoh u la loh wan posting shajan ka shnong. Te u la pan jingbit na u Ophisar ba un leit shaling. U ophisar u la ong ba um lah ban ai namar u dang dep shim shuti shen. Te ynda la ia khing, u ophisar u shah tang 12 kynta ban leit peit ia ka iing. Hadien 36 kynta ruh um pat wan phai. Ynda la dap 48 kynta, te u la wan phai bad u ophisar u la mai la tim haduh ba u mut ban shim da kaba tyngeh. "Men jubab kumno kane ka jingleh jongme?" la kyrhuh u ophisar.

"Phi i sar," la kren khñiuh uta u shipai, "sngewnguh iaphi shisha ba phi leh shitom. Hynrei ynda poi ha shnong ki ong ka tnga jongnga ka don ha wah ba ka leit sum."

"Hooiid leit sum me jakle, hynrei sum ar-sngi tam?"

"Em phi sar, ka shim por ar sngi tam ba ki uniphom kin rkhiang te."

o0o

Ka khynnah Tania kaba dang san snem ka shu peit sha kawei ka iing bapyrshah bad ka iing jongka bad ka i-sngewblaw katta katta. Ha kawei ka sngi u mama jongka u la kylli ia ka daw. Ka la ong, "Ba nga kwah shong kurim ia utei u John ba shong pyrshah iing jongngi."

"Te balei phi kwah shong kurim ia u te Tania?"

"Em ba nga dei hi te, nga dei ban shong kurim ia u."

"Kumno phi dei ban shong kurim ia u?"

"Hooïd keiñ mama, phi iohi i mei bad i pa kim shah ianga ban leit sha kiwei pat ki dong haba don kiwei pat ki khynnah."

000

Ha kawei ka dukan jadoh, ka men Klin ka dang bam jadoh da ka jingthngan bakhraw haba uwei u briew u la wan ieng hajan bad u la iathuh, "Kong Klin, ka jingiathuh batriem basngewsih tam ba u lok jongphi u la iap." Ka Klin ka bam la ka bam khlem patiw. Ynda la ngiah hi thui, uta u briew u la kren biang da ka sur bajem. "Kong Klin, nga sngewsih ban iathuh iaphi ka khubor ba u tnga jongphi u shah tylliat kali bad u la iap. "Kane kam pat ktah ia ka, hynrei ynda u la iai ban biang ka la ong, "To ap seh ngan da dep bam kane ka ja, phin sa iohi ia ka jingiam kthang ka tnga."

000

Ki don ki briew kiba don ka jingklet mardor (absent minded). Ia kata ka jingjia la iathuh da ka Virji ha ka Bela.

Virji: Pha tip Bela u tnga jongnga te ei uba klet bieit shaba palat."

Bela: Te u leh aiu keiñ uta u tnga jongpha tun.
Virgi: Hynnin haba ngi dang iathiah, don

ba tied jingkhang bad u mareh pynsted na jingthiah ban leit plie jingkhang.

Bela : Te u iehnoh iapha ha jingthiah ?

Virji : Shano ei, u rah lang bad ianga de te pha.

o0o

Na nongkyndong wan ialam ia uwei u nongpang da uwei u briew uba heh briew. "Peit doktor, une u pyrsa kurim jongnga u la sbitom bha namar u shah bom hanga. Sumar ia u." U doktor u la lyngngoh bad kylli. "Lah katno sngi kane ka jingjia ?"

"Oh la jan shi taiew phi doktor."

"Te balei phi bom ia la u jong u pyrsa kurim ?"

"Phi iohi doktor, mynshem taiew um pat dei u pyrsa kurim jongnga."

0o0

U tnga : Wow Delphi, katno itynnad kato ka jingdeng shkor jongphi. Ngam kynmaw mynno nga la thied ia ka.

Ka Tnga : Phim shym la thied phi Jona, nga la lap ia ki ha ka kali jongphi kata ka jaka shong ba shadien.

o0o

Ka miet 31 tarik u March, ki ophis sor-
kar ki dap da ka jinghumhum hamham bad
bun ki kam bym ju leh la leh ha kane ka
miet. Te u Director u la ai hukum ba ym
dei ban don ka jingia halla, ne wat ka jing-
pyrshang ban wanrah kiad sha ophis. Hynrei
leit jia ba uwei um tip ia kane, u la wanrah
shiteng bilor ka Director Special. Ha jing-
khang la ia kynduh ia u Director uba dang
iaid bunkam sha ki kamra bad haba u la iohi
ia uta u jingthaw u la i suba bad u la ong,
“Me rah aiu pyni”

“Em phi sar, ym don eiei phi” u jubab
u da kdup khop kata ka tiar.

“Shuh ngan peit hi,” u la twad bad sei
u bilor shiteng, “wow ko Blei, khie khot ia
u Joint Director, khot ia u Assistant Director
khot ia u Registrar khot ia u Superintendent,
khot u Secretary,” u la hukum. “Em phi sar,
wat khot seh kat ia kita baroh, tang shiteng
bilor tang ianga bad iaphi ruh ym pat dap te.”

oOo

Haba ka Lora ka la tip ba ka paramarjan
jongka ka la iap tnga ka la kylli ia ka lok :

“Uto u tnga uba ka Lili ka dang dep
tep dei uba katno ei ?”

“Uto dei u tnga basaw jongka te pha
pham tip ?”

Yn tip shaei, nga uba tang uwei ruh ngam ioh, hynrei ki brieve te mo ki lapmiet ka leit tep tnga."

o0o

Ka kynthei ki lah ban phong ki coat shynrang, hynrei kim dei ki shynrang. Haba ki phong uniform phutbol kim ialeh bol. Haba ki sem dhara rong shad, kim ju leit shad pat. Hynrei shisien ba ki riam iathoh, kata dei ka kam ba ki mut bad thmu shisha.

o0o

Laingut ki stadji ki nang ia kren kai. Uwei u la ong, "Lada nga don ka lad ban jied, nga kwah ban tep lang bad u politishan." U ba ar pat, "Lada lah kum kata, nga ruh nga kwah ban tep lang bad u Stad-ain uba khraw tam."

"Nga pat," la ong ubalai, "nga kwah ban tep lang bad ka aktres Karishma Kapoor."

"Are, une u jakla, ka Karishma Kapoor kam pat iap te me."

"Hooiid kein nga tip, nga ruh ngam pat iap te me."

o0o

U Satar u ialam ia u Blub u ksew jongu sha sinema. Uta u ksew ruh u shong harud u Satar. Ynda wan ki nongtrei sinema ki la mut ban beh noh ia uta u ksew, hynrei ki rohi pat ba u pynleit ki jingmut sha kata ka phlira, ki la iehnoh da ka jinglyngngoh. Ynda la kut ka sinema, uta u nongtrei u la ong

ha u Satar. "Ade, u ksew bastad phi, u da hun shisha ban peit kato ka phlim."

"Hooïd kein," la ong u Satar, "ka pyn-lyngngoh ianga ruh namar haba nga la ai un pule ia ka kot khana kato ka phlim, u ieh-noh bad pule tang shiteng."

o0o

U Minister bapli la ha ophis, u shu bat beit tang ia ka telephone. Hâ kawei ka sngi ba long jingialang u la bthah ia u Secretary.

"Peit Dip, ngam kwah mano mano ban pynthud ianga. Lada ki ong kumno kumno ruh phin jubab da kaba jem, phin ong, "ka-ta baroh ba ki ia ong, phi iohsngew?" Sa shi-phang riew biang ka telephone, bad kata ka sur ka iai ban ban kren hi bad u Minister, "Nga dei ka tnga u Minister te?" U Dip u kyn-maw liak ki jingbthah, "Hooïd nga tip te kong kata baroh baroh ba ki ia ong."

o0o

Ka la long ka taiew bajarjar ha ka Police Station ha kaba u heh duh bad kiba trei ha kata ka thanat ki sngew aram bha. Te ban pynbyrngia, ki shu ialeh kai kot tas, bad ha kaba khadduh uwei uba la shoh samthiah u la ong, "Ka taiew aiu, ym don nongtuh, ym don jingiashoh, ym don rah bor, ym don ak-sident, ym don jingpyniap briew."

"Iai shah phi Salmon," la ong u Heh Darga thanat, "Iai shah namar kiei kiei kin sa

kylla. Phi dei ban shaniah ha ka jinglong jongngi ki briew."

o0o

Katto katne ki longkmie ki la leit sha u Rangbah shnong. "Phi Rangbah shnong badonburom, balei phi weng noh ia kato ka lynthang na ka nala?"

"Ym weng kumno? Hap weng em ba katta snem ym ju don ba hap!"

o0o

Uwei u nongtrei ophis ba na sor man ba u leit jingleit, u ju thied syiar bad u tip ia ka jaka ba wan rah ia ka syiar tang da kaba sma na ka jingshong ka syiar. Kumta u ju ong, yn la dep sma; "O kane ka syiar te dei na Mawsynram, ne Mairang ne Balat." Ha kawei ka sngi la wan die syiar kawei ka samla kaba u la iapmat marsyn peit. Ynda u la thied kawei ka syiar kaba na Rengku, kaba u ong, u la kylli ia kata ka khynnah, "Te phi thei naei ka shnong jongphi?" Kata ka khynnah ruh ka la kyndied la ka jingshong ba ka ong, "How thawsma seh, phi tip em haei nga shong?"

(Biria u David Marbaniang SBUK)

o0o

Ka jingsngew hapteng ki nongtrei ophis. Lada uno u nongtrei ophis u wan shuwa ka por. kin ong ba u dei u riew thaw jingkulmar ha ki jingtrei jong u ha ophis. Lada

u wan slem pat, ki ong um burom ia ka hukum sorkar bad kata ka 'work culture'. Hynrei lada u wan thik ha ka por 10 baje, baroh baroh kin kylli, "Naei lih me thied baje thymmai?"

o0o

Ynda ki jinglong shynrang u masi ki la jan kut ha ka jinglong tymmen, u trai u la wan thied da uwei pat uba dang samla. U masi tymmen uba iohi ia uta u Masi samla, u la pyrsad bad kyrdem ia ka khyndew. U trai masi uba iohi ia kata u la ong, "keiñ, wat leh samla, mem lah leh eiei shuh." "Kaba dei phi malik," ong u masi, "nga kwah ban pyni ba ngam dei ka masi kynthei."

o0o

Ka kmie u Job ka khmih lynti ba sa tang shi bnai kan sa kha khun, bad ka sngew ba ka long kaba eh ban batai ha u khun rit jongka uba 6 snem. Ka kmie-rad u Job pat ka la tyrwa ba kan sa batai maka ia u ksiew jongka shaphang kata, "Wat khuslai pha khun, ngan sa batai bha jai ia u Job namar u dang khyllung un nym sngew kulmar ban shem ia ita i khun rit." Te ka la khot sha rud ia u Job, "Peit khun, sa tang katno, bad ha kawei na kine ki taiew, ka sim baheh bha kan sa wan pynhap ha jingthiah rit jongphi iwei iei-re-iei iba rit iban long kum phi."

"Ade, sngewtynnad te Rad ban tip. Ngin ja hap ia peit bha ba kata ka sim kan nym

kynthlap bad pah katba lah ban pynkyndit ia i mei, namar i mei i la armet phi tip em."

o0o

"Ade me Khrui," la kob u Lang, "men nym ngeit haba nga la leit siat skei sha Law Nongrim, nga la ap ha kyndong. Sa shiphang wan ka skei hamarjan ba nga shong. Nga la shim ka suloi bad arai bad haba nga khem u kuli um bthei satia. Kata ka skei ka wan bad ka jliah pynban ia ka ktang suloi. Da ka jingdom nga la ai shi thab, bad kata ka skei ka kyllon iap pding!"

"Lah ban long me Lang," la ong u Khrui, nga ruh ha kawei ka sngi nga la leit sha law Nongrim, bad ha ka jaka ba sañium mih ka dngiem he-re-he. Nga la khaweit ym don pyrthei shuh bad ha ka duh jingkyrmen, nga la iohi ia uwei u mawlong bajrong bah hadien jongnga. Da dien nga la kynthih joit ha kliar uta u maw. Ka dngiem ba kam ioh lad, ka la phet iamrem. Ynda la sdang dum nga shem ba ngam lait shuh ban hiar namar ka jing-kynjang palat uta u mawlong. Ynda la kut ki lad barob, nga la mareh sha iing bad nga wan rah da ka jingkieng bad hangta te me nga sa lait hiar."

o0o

U riewniam katba u aang laid la ka lynti sha ki parabangeit, u la iohi ia uwei u briew uba rah jek ia ka kali kaba kam man kiew satia bad ba u la tim la tla ia u jek da ki

'tien-sih 'tien-sang suda. "Hei rangbah, la bat ieid uta u riewniam, "Wat pyndonkam seh ki ktien sih ktien sang. Ki jingduwai barobor ki ju iarap ia ki briew ha kano kano ka jingeh. "To kata," la ong uta u nongñiah kali, map phi ba nga sngewdom teng teng. Tangba nga la pyrshang bun ki lad te." Te ki la iadem khohsiew lang bad duwai hangta ha madan. Tang dep u la pyrshang bad tang shisien khyrwait hi ka kali ka la kiew dheng. U riewniam u la lyngngoh bad u la halla "kumno kumto shisha khun ka sala!"

oOo

U nong Sor u la poi sha nongkyndong bad u la iohi ba kata ka shnong kam ju slap. "Kam ju slap shisien ruh?" la kylli ia u nongshong shuong." La katno slem kane ka shnong ka la don?"

"Slem! Phi tip em kato ka jingshlei um ha ka por u Noah, ngi pat shane tang ban sait kjat ruh ngim don um."

OoO

Ban shna kawei ka ophis la khot tender bad ynda la khot ruh ki 3 ngut ki kontraktor. u Heh PWD u la kylli :

"Te bah Ton, phi la ioh ia ka plan, bad peit biang sa tyrwa katno ba ia don markhmat phi lah ban shna kane ka ophis."

"Hoooid sahep, naduh hynne nga la peit, nga tharai tang ar million ka la biang," la ong u Ton.

"Te phin leh aiu, da kane, phi plan kumno?"

"Phi sahep, shi millian nga thied tiar, bad shi millian ngan siew bainong." U Heh u la sngewhun bad khot sa ia u Lon.

"Te sa phi bah Lon. Nga iohi phi thep tender 4 millian. Kumno phin pyniabynta ia ka pisa?"

"Kaba suk phi sab, 2 millian ngan thied tiar, ar millian ngan siew ia ki nongtrei."

Kane ka la kham ktah ia u Hehduh. La katta ruh u kylli pat sa ia u Bon katne shi-sha un shim ia ka jingtrei.

"Te phi sahep, nga patdia ngan tre ha ka tender 6 millian tangka."

"Ade, kat katta seh. Phim tharai ka rem palat. Kumno phin bynta?"

"Suk te sahep. 2 millian na ka bynta ia lahui, 2 millian iaphui bad ar millian ia u Bah Ton."

"Kumno ia u Bah Ton phin ai?"

"Ew ki sahep tea, ngin ia ai kontrak ha u Ton kein, tea mo."

(Uba ioh ia kane ka kontrak dei u Bah Bon.)

o0o

Ki briew baroh bad ki pulit, ki dang ia peit ia uwei u briew uba sdien ha u dieng, bad khpiot ialade na u pdot.

"Balei balei bah, u leh aiu kumtei," ki la kylli ia u Pulit.

"Oh utei u kwah ban pyniap ialade da kaba sdien kumtei da kawei ka kti, bad khniot iap ialade da kawei pat ka kti," la batai u pulit.

"Te phim ialeh eiei naduh mynne?"

"Yn leh aiu ia u briew u ba kwah pyniap ialade. U tang shu hap sha madan, ka jingkwah jongu la pyndep te."

o0o

Ka Jani ka leit kai sha ka lok jongka ka Juno ba la slem kam shym leit shuh ban peit hi ia kata ka iing-shongwai kaba la tah da ki rong Japan barem. Ka Jani ka la lyngngoh ban iohi pynban ba ka Juno ka dang khoh ia ka rong na ka biar bad ka da buh ha ki plastik.

"Are Juno pha ia mut ban niat rong da kawei pat ne?"

"Em pha Jani, ngi mut ban ia kynriah iing noh lashai te."

o0o

Ban pynmih pisa, ka sorkar ka la shem ba ka lad ban ioh shibun kiba shong helikoptar dei ban pynshlur ia baroh ki riewhehspah ban shong helikoptar ha ka dor shiteang dor tangba ki dei ban ialam bad ki tnga jongki. Ka buit ka trei kam bha, bad ka helikoptar ka dap da ki nong shong ba shu ia knieh,

Te ban ioh ia ka jingai jingmut, la thoh sha ki tnga kito ki heh spah baroh ban thoh ne ong eiei halor ka shong helikoptar. Jia aiu, 90 na ka shispah ki tnga ki heh spah ki ia kylli pynban, "Shong helikoptar aiu kata?"

Juh iohsngew ia kane ka jingruwai?
 Don uwei u Jiei na Nongtyngpum
 "Wat biah ha madan," u kwah pyni b'u stad,
 Khlem ap u kynthih pynban; Phuit shi
 phuit ha ka sad.

o0o

Ka ju long hi bad ki riew shiteng maloi ka jabieng ba ngi dang leit bam ha Pine-Wood. La ai iangi nyngkong ka sup. U Shiteng maloi, u shim da u proh ban dih bad pyrshang kynslup. Ki lok ba ki iohi ki la kylli, "Hei Sar, phi shitom ne ban dih kato ka sup? "Shitom lei," la ong, "phim iohi, ai da kawei ka siang seh kane imat ka pei te."

o0o

Kmie : Khun khreh skul noh se mynta la dap
 7 baje.

Khun : Mei, ngam leit skul shuh phi mei.

Kmie : Balei khun kumta, balei phi ong kumta ?

Khun : Ngam nang thoh ngam nang pule, bad
 kim ai lad ngan kren, kan myntoi aiu ?

o0o

Bela : Kpa, nga tharai phi khlem hikai ki kyn-tien sniew ym dei.

Satar : Bieit ne. Nga shu hikai iau ban nyn kren katto katne ki ktien ba ym dei satia ban kren.

o0o

Ka la don ka jingiadie snam ha man ki duwar hospital. Kiba bun hi kiba shlur ruh, dei ki nongdih. Ynda la tes ia ka snam uwei u khra-pei u doktor te u la lyngngoh. U la khot ia ka Nos bad u la ong, "Are kane kam dei ka snam, kaba mih na ka test bad ka report dei ban phah sha Umjajew pynban."

o0o

Ha kaba burom ne leh burom ia ka Mary, bun hi kiba pyrshah Katholik ki ju kren da kumne kumtei. Te ka la jia ba u Dino u ioh u nongtrei kper ba dei u Katholik bad u Dino ha kawei ka sngi u pyndom.

"Bah Raphael, phi ki Roman te mo, katto phi ia burom ia mane ia ka Mary. Ka Mary ka dei ka briew hi kumba long i Mei jongnga hi."

"Kaba dei phi sahep Dino, hynrei phi dei ban tip ia ka jingiapher ki khun kein.

o0o

U Satar u ju ~~top bha~~ ba u khun jongu dei uba stad, "U ioh ka jabieng jongnga hi, ym dei kmie ne phi ong kumno?"

"Ka lah ban long," ong ka kmie, "ka jabieng jongnga ka dang sah hi,".

o0o

Ka Klin ka dei ka nongtrei batbit. Ha kawei ka sngi ka dang shet ka jingtah dohkha, hynrei kynsan kyndit ka trai iing ka kylli,

"Klin, phi la dep sait shuwa em ia ka dohkha shuwa ban shet."

"Ko jingthaw," ong ka Klin, "balei dei ban sait ia dohkha kaba shong ba sah ha um?"

o0o

"Phi tip Klin, nga ngam dei ka riew bun ktien bad ngam treh hi ban bun ktien ba long pop, Hynrei nga tang shu pynkhih ka 'ti-dew kata ka mut ba phi dei ban wan. Nga kyrmen ruh ba phi dei ka briew bym bun ktien kum nga. "Hoooid phi kong, nga ruh ngam ju bun ktien te, lada phi khot ianga da ka kti kdew, nga pat ngan kyrngah ka khlieh, ka mut ngan nym wan."

o0o

Nga u Wi

Kane ka dei ka khana birja ki nong Jowai. Ka long shaphang ka jingbia (poikha) ka pyrsa ka kur ha kaba la ia lum lang baroh ki mama bad kito kiba ia jan. Ha ka synñiang, la don ruh kito kiba kham duna ka jingioh, bad u Kñi rangbah ynda u la kylli, uba kham duk u la ong, "Nga uwi." Ynda poi ka pali kito kiba kham ioh kham kot, ki la lyngngoh ba lada uto uba duna jingioh u ai uwei u sniang, katno lei kita kiwei kiba riewspah. Kumta haba poi ha uwei u la ong, "Nga ar" bad kumta ter ter. Ynda la kheñ lang baroh ki sniang ki mih san tylli. Ka jingkylli mynta ka long IANO IANO YN KHOT BAD KATNO NGUT.

Ha ka sngi pyinkhuid sniang la wanlam ki sniang baroh, bad ki la leit sha iing uta uba kham duna jingioh bad la pan ia u sniang. U te u phah ia ki ba kin kem sha ka sem sniang shadien iing. Hynrei kim man iohi sniang eiei. Ynda ki la ban bunsien, u la wan pyni hi da iwei i 'niang khun. Baroh ki la ia lyngngoh, "Are phi ong kumno, nga ong Nga leh Uwi." (Kat kum u Dr. BLS)

o0o

U Muk tang mar ia pass ka kam plidar u la plie kawei ka ophis rit bad la siew ban ring telephon. Kumba ju long la wan buh ia ka tiar phon, hynrei ju slem ban ai laiñ. Te ha kawei ka sngi wan uwei u brieve, bad

tang shu iohi ia u, u kwah ban pyni ialade kum uwei u plidar ba bun kiba ai kam, u lajshim ia ka telephon bad kren, "Em, em, nga bun bha te ki mokotduma. Em, em ngam lah ban shim ia kane ka mokotduma ba phi ong wat lada phi ai 2000 tyngka. Nga bun kam palat than te." U buh ia ka phon bad u peit ia uta uba wan, "Te mynta bah, kaei ba nga lah ban leh na ka bynta jongphi?" Uta u briew u la lyngngoh, bad u ong.

"Em phim lah ban leh eiei na ka bynta jongnga. Hynrei dei manga ban leh eiei iaphi."

"Phi mut aiu kumta, iathuh ka case aiu?"

"Ym don case, nga wan ban ai laiñ ia ka telephone jongphi."

c0o

Ha ka jaka u phut bniat u doktor bun bha kiba ia ap ka pali. Ynda la khot ia u Don, u la leit bad ka jinghalla u Don ka long kaba palat. Ynda la dep u la kylli ia ka dor

"Tang 3500 tyngka phi."

"3500 tyngka, hynrei phi ju shim 150 tyngka em?"

"Nga shim katta keiñ, hynrei baroh ki nongpang bniat ki la ia her krad lut na ka jinghalla jongphi."

o0o

U nongshang pyrtnei u la leit sha u draibar taksi bad la kyrpad : "Bah, nga kwah ba phin leit buh ha Lum Shyllong. Ngam don pisa mynta ka sngi. Leit buh, ngan sa siew khlem pep." U draibar u la ong, "Tang 20 tyngka ruh phim don ban siew?"

"Nga tip ia kata, tangba ngam don shi damli ruh."

"Peit shane Bah, lada phim don shi damli ruh ka kham bha ba phin don nangue ban ha Lum Shyllong."

oOo

Ha ka jaka shong pulit ha Mawiong, u Dy. Commandant u la ioh ka shithi ba ka kmie u Dran ka la iap. U la khot ia u S.I. Tron ban leit iathuh ia kata ka khubor. Uta u S.I. u la leit sha ka jaka sah ki langrut bad u la pyrtia eh, "Dran, ka kmie jongphi ka la iap." Ynda u Dy. Commandant u la tip u la sngewsih ia ka rukom leit iathuh. U la khot ia u S.I. Tron bad u la ong, "S.I. Tron, kato ka jingleit iathuh jongphi shaphang ka jingiap ka kmie u Dran ka la pynsngewsih pynkyndit bad kam dei ka rukom iathuh kumto. Dei ban nang ka rukom kumno ban iathuh. Na kane ka daw yn phah iaphi sha ka Skul Hikai rukom kren."

U S.I. Tron u la leit pule shi snem, bad ha ka sngi ba u wan phai u Dy. Commandant u la khot ia u. "Kumno S.I. Tron phi la lehba ha ka skul ym dei?"

“Hooïd phi Sir, nga la nang bha mynta ban long uba husiar ha ka rukom kren.

“To kata Tron, kane kawei ka shithi ba ngi dang ioh kaba pyntip ba ka kmie-rad u Polar ka la iap. Khie keiñ leit iathuh.”

U S.I. u la leit sha ka jaka sah ki langrut bad phah ieng laiñ. “Sab Dhan ! Kito na phi baroh kiba don kmie-rad kiba dang im jam arjam sha khmat .. Polar ieng hajuh.”

o0o

Ha kawei ka restaurant la kop ha kane ka rukom thoh. “Yn siew 1000 tyngka iano iano ba lah ban pan ki jingbam kiba ngim lah ban ai.” Te laingut ki la leit ban pyrsang ban ioh ka 1000 tyngka. Uwei u la pan shi pliang rit ka kyrkhoit myrsiang. Kaba pynlyngngoh ka long ba la wan rah shisha shi peris Uba ar u la pan shi peris ka shyieng sohkhia u shrieh. Une ruh u la ioh bad bam da ka jinglyngngoh. Uba lai u la pan uwei u dohnud masi ban shu phon bad shi bilor ka kiad thang. Sa shiphang u nongtrei u wanrah 1000 tyngka bad u ai. “Nga tip phim lah hi ban ai u dohnud masi ba phon,” la kop uta u briew. “Em kam dei kumta,” la jubab u nongtrei, “ngi don shi miej ki dohnud masi tang la lut noh ka kiad thang.”

o0o

U Monro u trei kum u ophisar bad ynda la wai ophis ba u thngan eh, u mut ban rung ha kawei ka restaurant, hynrei u ia kynduh ia ka Sara ka samla barim jongu. Ka la ong.

“Are, Monro, shano kumne, balei phim ithuh shuh ia ka samla barim?”

“Ym ithuh balei, nga mut ban leit bam eiei. Ia lang seh.”

“Phim i Monro kat kine ki tiar nga la thied. Ia leit sha iing jongnga bad ngin ia shong kai bad bam eiei.”

“Ia phi Sara, naduh ba ngam ia kynduh ia.” Ki la ia leit bad ka Sara ka la sei ki bam ki dih. Ha ka jingbang ka jingtem ki la ia shad, bad ynda ki la klet lut ia baroh. U Monro u shem ialade ha jingthiah bad u la kyndit bad khie joit. U la tieng bad iai pyrkhat. U peit ia ka por ka long 2 baje mynmiet. U pyrkhat. Ka Sara pat ka la pynngen bad ka la ong, “Balei phi khuslai? Kabba bha eh ka long ba phin hap ban iathuh ia ka tnga jongphi ia ka jingshisha ba phi don bad nga. Tangba kynmaw heh kine ki kot khalai, kot tas thep ha ki pla jongphi baroh. Wat tieng eiei leh kumba nga ong, baroh ki biang nadong shadong.”

U Monro u la leit bad shem ba ka lok jongu ka dang peit bad thiah lyngngai bad ki sopathi thiah.

Shano Monro phi wan ? Phi mut aiu phi wan katta miet ?.

U Monro u la kyih bad lap ka tieng. Hynrei u la kynmaw ba u la kut jingmut u la ong. "Peit Baieid, nga hap iathuh iaphi ia ki jingshisha. Nga la ia kynduh ia ka samla barim ka Sara, nga la leit sha iing jongka bad ngi la ia bam ia dih sngewbha bad phi tip hi, ..nga sa slem haduh katta." Ka tnga u Monro ka la khie bad shim ia ka sopti ban wah, hynrei hap ki kot tas, ka la peit ka la dom.

"Phi te Monro uba nud phi ban iathuh ia kito ki jingiathuhkhana thawsha shaphang ka Sara. Phi tharai ngan ngeit kum iaphi ? Kine ki kot tas ki pyni ba phi la pyllut baroh shimiet ha ka ialeh romi."

o0o

U Dro u dang wan phat na Iew ha nong-kyndong. Ha kti u rah ia uwei u 'iar ryngkuh, bad ha kawei pat ka kti ia ka borti plastik. Katba u dang kam ban leit sha iing, u la iohi ia kawei ka khynnah bhabriew kaba leit sha kawei pat ka shnong.

"Hei Bih, ap lang seh, ngin ia leit ryngkat." u la ong.

"Kam pher phi ngan iaid hi."

“Balei phim kwah iaid lang bad nga ha-
ba ngi iaid kajuh ka lynti.?”

“Nga tieng ioh phi shim kabu ianga ka
kynthei marwei.”

“Are phi bieit ne. Kumno ngan lah ban
leh kumta haba nga bat ia u 'iar ryngkuh ha
kti kamon, bad ka borti ha ka kadiang.”

“Uei u ban tip phi. Phi lah ban buh ia
u syiar ha madan, bad tap pat ia u da ka borti.”

o0o

“Nga iohi iapha ba pha leit sha Pharmacy
man ka taiew. Hynrei pham ju pang bad
pham pang hi. Pha leit thied dawai ne?”

“Shaei ei, u samla jongnga uba pule dok-
tor ha Calcutta, u thoh shithi shanga bad
ngam banse te ei ban leit ha pharmacy ba
kin pynpule lem.”

o0o

Haba phah thoh ese shaphang u sniang,
bun kiba ia thoh la ki jong ki jingtip jing-
nang. Hynrei ka Ese kaba ioh bun eh dei
kane ka ese ba thoh da u khun u Satar. Hane.

“U sniang u dei u mrad saw kjat. U
shong ha ka iing kaba phra phut la saw phut.
Um ju sait jain, um ju bujli ki nep ki tung.
U thiah ha i kamra ba khlem jingkhang, bad

u bam ha kawei ka pliang kaba jrong. Lah ban ong ba u bam hajuh u eit hajuh. Ka rta jongu sniang, kam palat ia ka 3 snem. Tang kut kitei ki por haba la ialum bun ki briew ban ktah iau, kata ka jingim jongu ka la kut. Ia ka doh ki bam, bad baroh kiei kiei kiba don ha ka met la bam. Ki shyieng la pynlong ban tylliat sboh. Ia u shniuh ki shna brut. Haba u dang im ki ong u sniang u babicit, hynrei la jar katta um ju ia iaid lang bad ki blang. Don bun jait ki kyrteng ba ngi khot ia u sniang. Ki phareng leilei ki ong pork ia ka doh, ki ong sausage ia ka doh tylliat, ki ong ham ia ka doh lyngkniap. Ki phareng ia u sniang shynrang ki ong boer, ia ka kynthei swain, ia ki khun ki khot piglet la pyndonkam ia ka kyrteng jongu ruh haba ki briew ki dom bad ki ju ong "you pig, you swine."

o0o

Katba u Satar u dang iaid lynti, u la iohi ia uwei u briew uba khwai na ka pung um slap kaba lang hangta harud surok.

"Phi khwai kumto tharai phin ioh nga tkaei?"

"Ngan ioh khwai da ka khasaw keiñ.

"Kumto? Ym doa khasaw hangto; ha ka jingsbisha ym don dohkha hangto."

"To kam pher lada ym don dohkha eiei, ngan khwai hi da ka khasaw."

“Hynrei kam dei shuh ka por mih khasaw myuta.”

“Shisha seh ? Nga sngewnguh phi iathuh. Ngan pyndait noh da u khwai heh ba ngan khwai da u kha thli.”

o0o

Ynda la ialeh baroh shi sngi, U Perry u la donbok ban ioh ia kawei ka kha dkhar ha Dam Sait. Ba la miet artad u sdang ban lum, hynrei u Satar u kwah lorni haba u iohi ia ki tiar khwai kiba na Ri Phareng suda. “Bah Perry, tharai katno baroh ka dor kine ki tiar khwai ba ngim ju kham iohi hangne ha Ri jongngi?”

“O kine, lada kheñ ha ka dor Phareng te ki shong dor kumba lai hajar tyngka ka pisa India. te phi.”

“Shisha seh mo. Lai hajar tyngta kawei ka dohkha. Donbok phi ngat tang kawei.”

o0o

U Satar u la ngat kumba 3 kilo ka dohkha. Ha lynti u la pyni bad bun ki la ia boi ban peit. Uwei uba la kham buaid u kyii.

“Hooïd keiñ.”

“De phi la leh bha shibun. Phi ai bam da uei?”

“Dumasla.”

“Dumasla, phi thok. Kumno phi leh?”

“Arc. phi, kyllaiñ rit ia u dumasla bad teh ha u khwai kumba leh haba khwai jingbam. Phi khwai pyndem kumba ju leh kiwei, Ka dohkha ka wan, ka tharai dei u kler, ka kbum, hynrei ynda ka la buid, kam banse ban mih sha sla um ban bynthiew ia ka um dumasla, da uwei pat u ryngwiang, phi tied plok na khlieh keiñ.”

o0o

U Lesi u dei u riew jaituh bad namar ba um ju leit trei, u la juh ia kata ka rukom im. Ka tnga jongu pat ka la dom ia kane ka jingleh sting bad ka la ong. “Ha jingtrei u Bah Ko, ki ong ki kwah nongtrei balei phim leit?”

“Ngam leit mynta ka sngi phi. Ka slap katne phim iohi.”

Ha ka sngi baar ruh kumjub, “Ki kwah nongtrei te hangtei. Khie:”

‘Shisha, nga ong mynta ka sngi ruh ya long. Katne ka lyer.” Ha ka sngi ba-lai ruh ka ong “Nga ong ki kwah briew ha jingtrei u Bah Ko. Mynta ka sngi ka bneng ka shai bad itynnad” “Mynta ka sngi kam long hi ruh. Lada ka bneng ka long kumne, la dap da ki hajar ngut ki nongbylla.”

o0o

Ha shnong Kordom, U Petrol bad u Disil ki ia tep bad ki ia don mar uwei u kulai. Hynrei barobor ki ju ia bakla la u jong u kulai. Te ha kawei ka sngi ki la ia kut ba ka bha ban teh noh na tdong da u tyllai byrni saihon. Kumta kane ka jingiaithuh la u jong ka iaid shipor. Ha kawei ka sngi, kumno re u ksai u la lait noh na uta uwei u kulai. Te katba ki dang ia pyrkhath yn leh kumno, wan poi u Rangbah shnong uba tip ia ka jing jynjar kine arngut. Kumta u rai, "Te ym donkam shuh phi ban teh ksai, phi Petrol shim une uba iong ba u dei u jongphi, bad phi Disil une uba lieh ba u dei u jongphi."

o0o

U Simor dang step u la khreh ban leit sha Delhi, hynrei ynda u la poi ha Umsning u shem ba u khlem rah ia ka tiket eroplen. Wiaw u pynsuh ia ka kali sha iing hynrei ban pynkyndit ia ka tnga u rung suki suki. Ka pat ka dang thad jain, bad u tap ia ki khmat jongka. Ka tnga jongu ka kyrthat ka ong, "Ap seh Tony, nga dang bun kam, ngin ioh shibun ka por ba u Simor un wan haduh la shisngi."

o0o

Teng Teng dei ban kren bieit.

Pulit: Kong, kaei ka daw ka jingiap u tnga jongphi?

Kong: Ngam tip bha, kaba nga tip ka long ba u klet ban ring mynsiem.

o0o

Kpa: Te balei phi shah set skul khun ?

Khun: Tang namarba ngam tip haei don ki dkar.

Kpa: Ade kata ka bym long, da kynmaw seh khun haei phi buh.

o0o

Ka tymmen basbun ka iohi ia u nong-khrong, ka isynei. Ka sei shi tyngka ka ai. "Heh khynnah. Shisha ka long kaba kordit ban dkoh kumne. Mut dur kan jia aiu lada phi long uba matlah."

"Hooi d kaba dei phi kong," la ong u nongkhrong, "ha ka por ba nga matlah nga ioh tang ki pisa bym leit shuh."

o0o

U Kid u shah kynjat ha u kulai. Te ban pynhiar kput u la kyriat ki bniat. bad kura pik shi pik ia u kulai. U Satar uba iohi ia kata u la leit ban pynjem ia u.

"Katno snem ka rta phi don khynnah?" kylli u Satar.

"Nga don ha ka snem han," la jubah u khynnah, uba da shri artad.

"Snem han, ka mut aiu kata?"

"I Mei i ong ba nga nga lah heh ban iam, bad i pa pat i ong ba nga dang rit eh ban tim ban tla."

o0o

U tymmen uba riewspah uba ym ju iohi ia ka ding elektrik u wan sah kai ha sor, bad thiah miet noh ha hotel. Ynda la dep ka thied jingthied, u wan sha shnong u iathuh-khana ha ka tnga.

“Ngam tip te kmie, kumno ki nong sor ki iohi thiah. Don ka sharak kaba shai baroh shimiet.”

“Bieit kum phi te mo kpa. Balei phim pynlip?”

‘Ngan pynlip kumno namar ki thep ka i bilor rit te ei.”

Ooo

Ka Men Lo nalar ba ka long kaba kyllut, ka ju mareh ban shim ia ka jingriew ka telephon. Ha kawei ka sngi ka ong.

“Mano ba kren?”

“U Lari.”

“Mano ? Ngam iohsngew ciei ruh kaei phi ong?”

“Sngap Mei. L, A, R, I.”

“Nga iohsngew mynta, te dei U Hl, ne Ah, ne Ar, ne u l ba kwah kren. hato dei mano napdeng jongphi.”

o0o

Ha ka sngi kha basan, ka Roda halor kiwei pat ki present ka iohi ruh ka lut 100 tyngka. Ha ka step ba bud ka shu bat bad shu peit sah ia kata ka lut tyngka. Ka Kmie kaba iohi ia kata te ka la kylli, "Roda, phin leh aiu da kato ka 100 tyngka?"

"Ngan rah ia ka ha ka sngi U blei.

"Balei phi mut ban pyni ha u Phadar seh?"

"Em phi ngan ai ha U Blei," ong ka Roda. "Nga tip U Blei Un sa kyndit ban iohi ia ka lut 100 haba u la ngiah ban iohi ia kito ki khutia shiphew pisa."

o0o

U 'Iar Ryingkuh bad kiwei pat ki syiar ki dang ia krad jingbam ha kawei ka kyn-dong kper haba kyndit kyndi wan hap ka bol kriket ptung ha madan. U Iar Ryingkuh u leit shajan u peit ia kata ka bol bad u ong ia kita ki kynthei ba don bad u, "Ade kaba eh phi Thei baroh hangne. peit ki para-marjan ki dei ki eh shisha ban lehsang la ki khun kumne."

o0o

Ka 'Men Klin ka dang wan phai da ka ka bus sha la shnong bad ka pynkynmaw man ka teng ia u nongniah bus ban ong ia ka ynda poi ha Rangshken. Ka jingdait jongka ia u nongniah bus ka long haduli ba

u la kulmar bad ynda la poi ha Sohiong u
 sa kynmaw ba u la iaid lait khlem iathuh
 ia ka 'men Klim. U la sngewsih haduh katta
 katta bad u la batai ia ki nongshong baroh,
 u da pynphai biang ka bus bad ynda poi ha
 Rangshken u sa ong, "Mei, kane kein ka
 Rangshken, phi lah ban hiar."

"Are mano ba kwah ban hiar?" la ong
 ka Men Klin.

"Phi ong ban pynkynmaw ynda poi ha
 Rangshken phin hiar em?"

"Ym dei kata baroh, "la ong ka Men
 Klin." U doktor hi u la ong ianga ba nga
 dei ban dih dawai ynda poi ha Rangshken."

o0o

"Balei phi khrong pisa te?"

"Ka jingshisha ka long ba ngan ioh pisa
 ban dih kiad."

"Te balei pat phi dih?"

"Ban ngan shlur ban khrong."

o0o

Uwei pat u Jiei u ju leit sha ka dukan
 die kiad bad shong ha ka miej bad phah theh
 ar klad ka kiad. Shi klad u buh ha ka shu-
 ki ba u shong, bad shi klad pat u buh ha
 kawei ka liang ka miej. U ju dih shuwa na

kawei ka klat, bad hadien leit shong ha kawei pat ban dih sa kata kawei pat. Ynda la kumta bun sngi, ka nongdie kiad ka la kylli, bad u la ong ba kawei ka klat dei ia ka lok jongu kaba dang leit jingleit shajngai. Te ha kawei pat ka taiew u wan biang, bad u pan pynban tang shi klat. Ka nongdie kiad ka la kylli, "Wa balei tang shi klat?" Khlem salia u la ong, "Yn leh aiu pynlut ksan ka klat ba namar ka lok jongnga ka thoh shithi ba kam ju dih kiad shuh."

o0o

U Ker u iaidd kai ha shnong bad u lap ba u para marjan jongu u dang tih thliw. "Adc phi tih thliw aiu kiba heh bad jylliew katto katto?"

"Ba ngan thung riewhadem phi."

"Katto katto ka jingjylliew. U riewhadem un shu pyut noh."

'Em ym lei lei, baroh ki synbai riewhadem ki don ha kpoh ki syiar jongphi te."

o0o

U Mol u ioh ka kam ha ka kot khubor, hynrei u rangbah u la batai bad maham ia u ba um bit ban pyndonkam ia ki ktien kiba long kiba artation. "Ba phin lait na ki jing-shah ther, khlem da tip bha barabor pyndon-

kam da kine ktien, 'la ong' 'la sngewthuh' 'la iohsngew' 'la bna' 'donburom'. Te ha ka step babud, u Mol u ai kane ka khubor ban pynmih.

"La bna ba don ka meeting badonburom ki MLA bad la iohsngew ba u Minister u dei u nongpyniaid. La tip ruh ba la don ka Doli, kaba la sngewthuh ba ka dei ka tnga u Minister. La sngewthuh ba la don ka jingiabam, bad bna ruh ba la don ka jingiashim bynta da ki briew kiba ki ong ki dei kiba kam jalade ki nongtrei ka parti.

o0o

MANO BA PYRKHAT IA NO KEIN ?

Nga la sangeh khulai ia kaei ba ki briew ki pyrkhat ianga haba nga shem ba ki khlem pyrkhat eiei ianga, hynrei ki ia khulai kaei ba nga pyrkhat ia ki.

o0o

Haba ngi la ia leit kai sha kawei ka shnong, ngi la iarung ha kawei ka pata kiad bad sdang la ki kam rangbah. Mano re ba halla na bar, "ia phet, ia rieh la wan u Ron u sing rangbah kane ka shnong!" Ka ktien ym pat lap ba kut, wan rung u riew radbah uba sdang byrthen, kynjat ia ki lyngknot, bad leit beit sha ka kong, "Ai ka kiad shibilor bad kito ki doh tir baroh shi dieng thad!" u la hukum. Hynrei shuwa ba ka kong kan ai u-wei na ki lok u la leit pynshim shi bilor bad ka doh. U dih, u ktha ia kata ka doh. Ynda la lut kata ka doh bad ka kiad, u ktha

pynlwet pum sa ia u bilor de. U lok jongge
ngi ba iohi ia kane, u la leit hajan bad u
la ong. "Ko rangbah, phi kwah shuh ka kiad
sa shi bilor bad ka doh?"

"Em, ngan leit noh, are phim iohsngew
ba u Ron u sing rangbah un sa wan!"

o0o

Katba ka bos ka dang hiar sha Nongpoh,
uwe i u briew u la wan mareh bad rung kluk
ha bos. U rah ha kti ia u bom uba u ksai
hajrong la dep kynthah. Ki briew ki la ia
halla, "Kaei kaei kato?" "Oh une dei u bom
u ban sa bthei hadien ar minit !" u la pyn-
bna. "Te balei phi bat ha kti, phin pynkyn-
saw ialade Buh klo i ha trai ka jaka shong seh."

o0o

U nongshang pyrtnei u la poi ha Lait-
lyngkot ban peit ia ki Mawbynna bad u la
iaroh ia ka jingbun jongki. U la kylli na u-
wei u trai shnong. "Katno snem tharai phi
antad kine ki Maw ki la don?"

"Oh kine ki maw ki la don hangne la
400 snem khatwei bnai, san sngi."

"Kumuo phi tip thik thik ia kata baroh?"

"I parad kein i ong ba la dap 400 snem,
bad kata ka jingiathuh ka dei thik la khat-
wei bnai san sngi."

o0o

Ha kawei ka ophis block, ki nongtuh ki
la leit khura bad ki la teh ia u Kashiar(Ca-
shiar) ha kyndong bad rah lut kata ka isap,

Shuwa ba kin leit, u Kashiar u la kyrpap ia ki, "Sngewbha seh, rah noh kato ka kot thoh pisa ruh." Ki nongtuh ki la lyngngoh, "Balei me kwah khyllah kumta?"

"Leh isynei seh namar ha ka jingshisha ka pisa duna haduh 9 hajar tyngka."

oOo

"Ka jingngeit sneng u khun jongnga te phi kaba palat."

"Are kumno phi leh bad hikai ia u?"

"Nga ong ia u 'khun leh katba phi mon'"

oOo

Kawei ka jingkyntu ha khmat ka lingmane ba la khring bun kiba ia pule ka long:

Shibit ....ynda u phadar ....u iathuh.....
khana... un .....iohi ..... khroi... ..kiba..... wan
..... Mas.

HYNREI KAN JIA KUMNE LADA BAROH BAROH KI PYRKHAT LA KA MYNSIEM BAD IWEI IN IALAM IA IWEI PAT.

U Liw u la slem bha ka wan sha lingmane, bad uwei pat u phadar u la khot sharud, "Balei phi slem wan Mas khyannah?"

"Ba nga la khreh leit khwai, hynrei i pa im shah."

“Shabas, kumta kein, u kpa jongphi u leh kaba dei ban ym shah iaphi ban khwai ha ka sngi U Blei. U batai kumta em?”

“Hooïd kein, hamar ba ngan kiew leit lang, i ong shong noh ha iing khun ba la khapngiah eh ka kali.”

o0o

Mynhyndai ha kawei ka shnong ba dang dum ki tang shu ioh kem ia ki riewphylla ki ju ia bam ia ki. Leit jia ba ki ioh kem 3 ngut na kawei ka shnong kiba kyrteng u Ab, u Bab, bad u Kab. Te shuwa ban pyniap ki ju ailad ba kin ialeh ban phet da kaba ai kawei ka tiar ba kin jied ban ia khun bad lada ki jop ki lah ban ioh laitluid. U Ab, u jied da ka suloi, namar ba um shym ong eiei ia u kuli, ki la shim bad pyniap bad ynda ki khoh snieh im, ki shna bol bad kynjat bol baroh shisngi. Ynda poi ka pali u Bab, u la pan da ka wait. Ha ka jingialeh u la shah rem, ki la pyniap bad shna sa kawei ka bol na ka snieh jongu. Ynda shi taiew poi ka pali u Kab. u la pan da ki narsuh. “Wa,” ong ki nongbam briew, “da kawait bad suloi ruh kim shan, phin leh aiu da u narsuh.” U Kab u ong, “Phin sa iohi.” u shim ia u narsuh bad u dungia ka met lajong ha kiba bun ki bynta, “mynta shim keiñ pyrshang ban shna bol da ka snieh jongnga.”

0o0

Laingut ki Jiei ki ioh pisa ram na ka sorkar bad ynda ki la ia wan sha shnong u Jied-I u la ong.

“Ngan thied masi 10 tylli, ngan khem dud man ka sngi bad die sha iew.”

U Jiei-2 u la ong :

“Nga pat ngan thied 10 tylli ki kala het bad ngan ai wai ia ki nongdie um.”

U Jiei-3 pat u ong.

“Oh nga pat ngan leh da kumwei namar kito ki kam ba phi ong ki long kiba dei ban trei shitom. Nga pat ngan thied shi ksing u ngap. Nga tip kin leit bam um-ngap na ki syntiew na ing u Lat. na Hyderi Bark bad ngan khur ei ka ngap da kaba suk.”

“Te phi iohi em ka iing u Lat bad ka Hyderi Park ki plie haduh 10 baje, bad u ngap u dei uba khie step. Phin leh kumno?”
la kylli u Jiei-1

“Oh kaba suk ia u ngap, un shu rung beit na kito ki or-pait jong ka jingkhong bad ka kynroh.”

oOo

“Oh phi king sha da ka kti kadiang mo?”

“Oh hooiid keiñ, phi pat?”

“Nga te nga pyndonkam da ka kti kamon keiñ. Phi pat BO?”.

“Nga te nga pyndonkam da ka shamoit sha phi.”

o0o

“Balei sha kane ka duh lait man ka por. Kane ka MSEB bym lah shisha ban sngewthuh.”

“Sngewthuh kumno ha ka por rkhiang, ki ong ba duna um. Ha ka por lyiur pat ki ong ba jur eh ka um. Hap pyllait ka den um.”

“Ym dei kumta. Ka nia kai. Ka daw baroh ka long ba ka jingjaboh ba pynlong bih ha ka Den Uiam ki long kaba palat ba ynda pyndait leilei da kita ki kor Japan, ki tiar kim treh iaid shuh.”

o0o

Kada : Nga nud ban ong ba wat lada teh ia-nga da u tyllai ba 4 pruh, bad lada don u skum kba uba ka jingjingai ka long 10 pruh, ngan nang lah hi ban iob bam ia u skum kba,

Kulai : Pha kopia pha. Haba la teh 4 pruh kumno pha lah ban leh kumta.

Kada : Kaba suk, ngan peit bha ba ia u tyllai ym shym teh ha uno uno u dieng.

o0o

Nongruwai ba kopia : Man ba nga ruwai, ki briew ki thap kti.

Nonghikai ruwai : Nga tip ia kata, ki thap ia ki kti ha ki shkor.

Mendih : Phadar, nga sngewtynnad ha lum jingtep; ym ju kynjah hangtei.

Phadar : Kumno kata ka lah ban long.

Mendih : Wa kat kito kiba ia thiah kai pat ?

o0o

Ha kawei ka jingiap u lok sha ki thain Ri War, ki nongsor kiba dei kiba ia ieid ia ia thoin ki la ia leit. Ka jingtep dei ban hiar lyngba ki thiep ki jur ha kaba la shu teh ia ka synduk ha ki siej. Kumba long lem ka jingsngew paralok, ki long na sor ki la ia tur ban bah ia ka krong kaba khia. Ynda jan poi shiteng lynti ne, ki la thait bad kyih ki kjat ym don pyrthei. Ki la peit ia kiwei ki lok na shnong ban iarap rah lem, hynrei don tang khyndiat eh ki tymmen bad khyannah :

“Oh shaei lut kat uto u paid u la jah”
ki la kylli.

“Oh kito baroh ki la jan, poi sha lum ba ki iaaid na ka lynti Khasi.”

o0o

Pyrshang kane ha ki paralok jongphi ia kane ka jingpyntip.

U briew uba ym nang kren bad uba matlah ha kajuha ka por, lada u kum poi ha fng jongphi bad un pan ka um un leh kumno. Don kiban pyni dak. Kylli biang lada u kwah khanshi un leh kumno?

Ka jubab bunsien ka long kaba sngew thamula.

o0o

Ha kawei ka shnong ka jingpynmareh sha ka thong ka long halor ki masi kaba ki briew ki shong. Ka la long kaba shongshit katta katta haduh ba wat ki kynthei ki pyrshang ban ia khun lem kum ki shynrang hi.

Dor : Peit shatei sha u nongsbong Masi No 5 ka patlun jin bad u sikret kynphum. Dei ka kynthei ne u shynrang ?

Mon : Ka dei ka kynthei, ka khun jongnga me jakle.

Dor : Hei map phi bah. Ngam tip ba phi dei u kpa jongka.

Mon : Ngam dei u kpa, nga dei ka kmie me tasngeng.

o0o

Ki nongrep ne nong ri masi ki la shalak ban wan pan pisa ram na ki bank kumba la pynshlur. U Heh ka bank pat u ju kylli.

“Kiei ki jingdon, ki mar ba phi don ban buh bynda ?”

“Oh, nga don 40 tylli ki masi phi sal.”

Kane ka la pynhun ia u Heh Bank bad u la ai 10,000/-tyngka.

Hadien ar bnai une u nongri masi u wan rah 20,900/-bad ynda u la niew thik 10,000/-ka ram, u la ai ha u Heh ka Bank. U Heh

ka Bank u la ong ia u. "Te balei phim buh noh ha ka bank kato ka pisa ba tam?"

U nongri masi u peit shlip sha u Heh ka Bank bad u la kylli.

Katno tylli ki masi phi don?"

o0o

Ka Kora ka long kaba sniewbok ba u tnga jongka u la iap noh kloï. Te ban kyn-maw ieid ia u ka wah ka dur baheh jongu ha kynroh. Hynrei na ki daw bym lah lait ka iashong pynban bad u para une u tnga jongka. Ha kawei ka sngi ka wan poi kawei ka paralok bad katba ki dang shongkai kata ka lok ka shu peit shin ia kata ka dur bad ka kylli.

"Ade pha Tun, uei mo utei u rangbah ba wain-ja-ra-wain ka dur?"

"Oh utei," la jubab ka Kora, "utei te dei u kynum jongnga kein."

o0o

U Satar u mareh da ka spid sha ka ophis Fire Brigade bad u la batai

"Nga sngewsih ban pynshitom iaphi," u la ong, "phi iohi ka tnga jongnga ka la jah mynta la lai sngi."

"Phi ong kumta," la ong u Ophisar. "Ka long kaba sngewsih, hynrei balei phim leit iathuh ha ki pulit?"

"Phi iohi sahep ha kato shisien ruh ka la jah, nga la iathuh ia ki pulit bad mar mar ki la wad ki la lap bad wan ialam ia ka."

o0o

Ka riew bun ktien ka leit sha Dam bad ka kynhied ia u Satar katba u nang khwai. "Phim lehrain kat phi une ha ka jaka ban leit trei kum kiwei, phi pat phi shukor ia ki dohkha rit ki bapli."

"Kaba dei phi kong," ong u Satar, "ong lem ia kine ki dohkha ba kin nym ang ka shyntur ba ngan lait ka wan shane."

o0o

U Red dei u briew uba iaid sakma ha ka khalai bad ka dih. Te ynda u la iap, la kren iaroh bha shaphang ki jinglong babha jongu haduh ba la nud ban ong, "Kane ka dei tang ka jingiohthiah, um shym iap."

Uwei u para ba ia khalai bad ia dih, u la kham shongshit, u la pyrta, "Mano ba nud ban iathong bad nga ba u la iap. Rah ki kti.!"

o0o

Hana ki ong ba haba U Blei u la thaw ia ka pyrthei u la khot ia u briew bad la ai ia u 20 snem ban ioh ka jingim kum u longkpa. U briew te u la iadait bad U Blei. "Ko Blei, tang 20 snem seh ngan ioh pyndonkam ia ka briew." Hynrei U Blei um snagap bad u la ong tang katta ka la biang. Ynda poi

ka pali u shrieh, U Blei u la ai kumjub, 20 snem. "Are ngam donkam phi 20 snem," la ong u shrieh, "10 snem ruh la bun than". Te u briew u la khroh jai na u shrieh ban ai noh ha u ia kata ka 10 snem. U shrieh da ka spid u la mynjur. Poi pat ka pali u sing bad u la ioh hi 20 snem. U syiem ki mrad ruh u la ong ba tang 10 snem la biang bha ia u. U briew pat u la pan ia kane ka 10 snem na u sing. "To shim phi khun bynriew," la ong u syiem ki mrad. Khadduh wan u kada. U kada ruh u kwah tang shiphew snem bad ai baroh kaba tam sha u briew.

Na kane ka daw ki ong ba u briew u lah ban pyndonkam ia ka bor shynrang 20 snem. 10 snem ban leh shrieh, 10 snem ban pyrkhath kum u sing bad 10 snem ban khie wahleng kum ka kada Hai re hai!

o0o

KA KREN BIRIA...

KHUBLEI. Kane ka ktien Khublei don bun kiba bakla khamtam haba ia kren ha ka telephone. Man ka por ba nga phone sha ki lok Khasi Pnar nga sdang da kaba ong, "Khublei iaphi." Ki lok pat ki ju ia kylli. "Khublei na ka bynta kaei mo?"

"Em shu kwah khublei kein," nga pynshai. U pat ba u kwah ban tip u kylli biang. "Em ngam kynmaw te, nga leh aiu iaphi?"

"Phi iohi Bah Bunbok, sngewtynnad hi ban ia khublei khasi kein ban ia ka'a ia ong Good morning ne good afternoon."

"Oh nga lah kynmaw dei tang maphi kein bah Pde ba ju khublei kumne" u ong

"Bah Bun Bok phi dang bakla hi."

"Kaei kata bah Pde?"

"Ban ong Bah Pde kam shoh umshit than ha nga marwei. Ngi shu ia pynlong kynthei shynrang ia ka jait. Kito kiba dei na ka jait Dohtdong, ne jait Shrieh sngew ukoh phi ban khot Bah Dohtdong, ne Kong Shrieh."

"Oh nga la sngewthuh phi Bah Harding."

o0o

Haba kren shaphang ki nongdih, phin sngew thamula ban iohsngew ia kane: Ha kawei ka sngi ba slap bniup bniup arngut ki nongdih ki dang ia pruid shak shi shak u jingpruid ha ki sikret jongki, hynrei ka jingpruid kam meh satia Ynda la jan lut phloin kita ki jingpruid, kumno re kumno uwei u dieng u meh shaid. Mar kumta hi uta u mendih u pynlip noh jar ia u, bad thep hapoh pla khop.

"Balei me pynlip noh?" la kylli pynsted uta uwei.

"Mem iohi ba dei tang uto uba meh, dei ban buh bha iau."

o0o

Nangta pat ka Bela bad ka Nora ki nang ia tyrko shaphang ka jingdih buaid ki tnga jongki.

Bela : Nga la ngiah phah Nora, u tnga jongnga um ju sngap bad wan sha ting man ka miet jewsheh bad ka kynroi.

Nora : U jongnga lei te pha. Hynrei nga pat tang shu wan nga leit tan iau bad nga doh iau. Kumta u la mlien.

Bela : Nga ruh ngan leh kumjuh. (Ha kata ka miet u tnga ka Bela u wan jawsheh). Ka Bela khlem riej ka leit tan iau. To doh noh seh baieid ba phi la wan. (U doh ia ka Bela shisien doh dei na shalangmat, sa shisien doh dei na shkor, bad ha kaba lai lait pynban sharud,) Khun ka sniang ban da dei ka klat kiad naduh mynne me lah ioh.

o0o

Haba ia kren pat shaphang ki jingmlien, nga kynmaw ia kawei ka biria, ka jingiathuhkhana ka long kumne : Kawei ka khynnah badon baem, nalar ba ka long kaba bhabriew, ka long pat kaba sarong hangamei. Uwei u khynnah uba don baem, u kwah ban ai jingsneng iaka, u la ialur tynggeh bad ha kaba khadduh u iashongkha bad ka. Ha kawei ka sngi u la pynpaw, "Baieid, lada phi ieid iang phi dei ban ia khrong lem bad nga. Nga te nga dei u khun nongkhong te." Ka pat

namar ba ka ieid eb iau ka la mynjur. Te ki la ia khrong lang arngut shibnai, arbnai, laibnai, sawbnai. Ha kaba khadduh uta u samla u la ong, "Baieid mynta nga ithuh shai ba phi la kylla ka jinglong bak lybak. Te mynta ngim donkam shuh ban ia khrong Nga dei u khun riewspah kum maphi hi." Kata ka samla ka la lyngngoh ngain, hynrei khlem salia ka la ong, "pleng mo . hynrei to ngin ia pyndep shua kane ka liang shi sien pyndep"

o0o

Lada kane ka long ia uba rangbah kumno kan long ia u kyllung ba dang seng ha kpoh. Ka la jia kumne : U Satar bad ka Bela ki dei ki samla baieid ia thoin bha. Kine ki ia im da kaba kloh pla. Haden katto katne snem ki ia poikha pynpan. Ynda la jan dap ka ia ia ka Bela ban kha, ka la kren tymmen kumne "Satar ngi la ia im da kane ka rukom im byn long. Ngi dei ban hikai ka jingim ia u khun jongngi ban mih da kawei ka jingim babha. Ngin ialeh ban phah skul bad un ioh burom." Ynda la poi ba hospital, ka Bela ka kha u khun shynrang ba i dap khyllung bha. Hynrei kaba pynlyngoh ia ki Nos bad doktor ka long ba kawei ka kti uta u khun u shu kham kyrbam bad ym don ba lah ban plied ia kata ka kti uta u khyllung. Ha kaba khadduh u doktor u la khoc ia kiwei pat ki doktor bad da kaba jubor ki sa lah ban plied ia ka kti uta u khyllung, bad shem pynban da ka sati ksjar. Kumta hi ka doktor

ba pynkha iau ka shem ba ka sati jongka
kala jah na kti jongka, bad une u khyllung u
la dep leh ia ka kam ba la leh ki kmie ki kpa

000

Ngi tip ka Sylem Victoria bakhraw,
bad u Albert u tnga jongka u dei u briew
uba ym ju pyndem ha khmat jongka wat lada
ka dei ka Syiem Ha kawei ka miet kine ar-
ngut ki ia dom. U Albert pat u leit beit beit
sha kamra thiah bad khang khop ia ka jing-
khang bad thiah artad pun pun khlem salia.
Ka Syiem Victoria pat ynda la dei ka por
ban khroh pynjem ia u, ka la leit tied ia ka
jingkhang arsien laisien hynrei um plie satia.
Kane ka la pynsat ia ka Syiem Victoria, ka
la kynhied artat. "Albert! ka Victoria ka syiem
ka pyrthei, ka hukum iame ban plied." U
Albert u sngap jar jar kumba um iohsngew
eiei. Ka la hukum biang, "Albert, nga ka
syiem Victoria ka Ri Bilat, nga ong iaphi plie
ka iing." U Albert u sngap la ka sngap. Ynda
kam lah shah shuh ia kane ka jingkuman
jong u ka la kren khroh noh, "Albert, nga
ka Victoria, ka tnga jongphi. Plie seh sngew-
bha eh." U Albert ia ieng joit ban plie ia ka
jingkhang.

o0o

Nangta don uwei u jakor uba pom team
bad riam jlis da ki jaiñ itynnad bad shong
da ka taxi kat shaba leit. Ki para marjan
kiba iohi ia kane ki la ia lyngngoh. Hi kaba
khadduh uwei u la kylli ia ki daw kata ka

jingleh. "Nga la pom team" u la ong. Ki la kylli ia u kumno u tip ia u number. "Nga la phohsniew laisien lynter ia u 7," la batai u jakor, "Te nga la kheif lang lai tylli ki 7 long 24. Nga la thied ia u number 24 bad nga la pom team." Baroh ki la ia lyngngoh. "Wa u bieit, laisien ki 7 long 21 ym dei 24" la ong uwei na ki. "To kam pher," la jubab u jakor, "phi jop maphi ha ka jingkheif, ma nga pat te nga jop ha ka pom team."

o0o

Ha kawei ka sngi ia uwei u khyllung la pynthiahkai ha phyllaw-ling bad kawei ka briew namar ka i-ieid eh ka la iaraiif. "Ku ku i khyllung jongno ine? Jar jar sngap ita i khyllung. Hadien ka shim na ki ngab ka jyrwait ieid ka ong, "Kuku ... i khyllung tipsngi jongno ine?" Ha kaba khadduh ita u khyllung i la rkhie iambei, i la kyrthat lboit lboit ki kjat bad i la ong, "Kumno phi khmih lynti ba ngan kren bad jubab ia ki jingkylli jong phi haba nga dang dap dang saw bnai."

o0o

Sngap kai kumno ki ia ai nia :

Bela : Lada ong ei ei ia u shynrang, u sngap da ka shkor kamon bad mih pat na shkor kadiang.

Satar : Hynrei lada, ong eiei ia ka kynthei ka,
rung ha baroh artylli ki shkor, hynrei ka mih
pat na shyntur.

o0o

Ha kawei ka miet ba shu shai byrngut,
u Satar u la wan phai na pata bad leit na
ka lynti Khasi sha la iing. Lada um kynthih
pynkloi u Satar u lah ban iuh ja kaei re kaei
kaba iong. Jait uba kham lorni artad u phai
dien bad peit. "Kaei kato?" U peit bniah
hynrei um leh rai dei kaei. "Kam lah ban
dei ka eit" u la ong halade. Hangta u la
dem ban tip dei kaei. Hynrei ba la kham
buaid um sngewthuh jingsma shuh. "Tip yn
dei kaei keiñ kane?" Ynda la kut baroh ki
lad u la tah tiak ha ka 'tidew bad pyrshang
ban peit shin bad pyrshang ban sma. Hynrei
um ioh jingsma eiei. "Hato dei kaei keiñ kane,?"
u la peit shiañ, bad u pyndei artad tiak ha
u thyllied. Ynda u la pyrjah shiphang hangta
u kyndit bynriew. "Wa, dei da ka eit pynban
du. Donbok ba nga khlem da iuh!"

o0o

Katto katne ki biria khraw pyrkhat.

Satar : Ish ka skaiñ aiu ka jingbun kat kane ?

Bela : Yn leh kumno ym lah ban pynduh ia
kane ka jait jingthaw.

Satar : Ym lah balei ? U Noah kei u la dei
ban lah da kaba jem haba dang don tang artyli.

o0o

Katno ka khun jongphi ka shongdor : Sngap,
Khun : Katno pa nga shong dor ha khamat,
jongphi ?

Kpa : Oh palat million hi keiñ khun.

Khun : Oh. Kata ai kylliang shua 5000, seh pa.

Ki nonglute ki ap thap, bad ha kaba
khadduh wan mih uwei u tymmen. Ki nong-
lute ki bad bad pynap tari ia u.

Nonglute : Hei tymmen, men sei ka pisa ne
ka jingim jongme. Jied kano.

Tymmen : Kata te shim ia ka jingim phi, na-
mar nga kwah ban pynlang ia ka pisa ynda
ngam lah trei shuh.

o0o

Sa kane kawei ka tynrai long briew.

Khun : Papa haei la kha iaphi.

Kpa : Oh ha Jowai phi khun.

Khun : Te hangno la kha ia i mei.

Kpa : Ha Calcutta phi khun.

Khun : Te haei la kha ianga.

Kpa : Oh hangne ha Shillong keifi.

Khun : Ade mo. Kumno ngi ia kynduh lang kumne khroi.

Ha Calcutta katba ka Mother Teresa ka dang pynkhuid ia ka ksuid kaba mih na ki kjat pyut uwei u nongkhrong, uwei u nongthoh kot khubor u la shu peit bad u ong.

“Sister, lada dei manga, wat 10000 tyngka ruh ngam ym treh leh kumto.” Ka Mother Teresa ka peit sha uta u briew bad da kaba jaijai ka ong, “Nga hi ruh ngan nym treh.”

o0o

U Sahep rangbah u dang bun kam ha ka-ba pyrkhath ban jubab ia kawei ka shithi bad hangta ka riew ka phone, ka Secretary ka shim ia ka phone, bad da kaba ym banse ka ong,

“Sir, wat sngeweiei i khun jongphi i phone, bad i ong ba i ai doh iaphi ha ka phone.”

“Te shim kata ka jingdoh Lili, phi iohi nga bun kam, ngan sa shim pat naphi kein.”

o0o

U Kin bad ka Kan ki ia ieid katta katta, hynrei ki tieng ban ia shong kurim na kine ki daw.

Kin : Kan, phi tip hi tang shu iashong bad phi ngan duh kam.”

Kan : To ngin ia shong la ka shong kurim seh, bad ngin nym iathuh hano hano ruh, ngin ia buhrieh kein.

Kin : Ka bha hi, tangba lada jia ba ngi ioh khun ?

Kan : Ngim banse kein ban iathuh ha la u khtun lajong.

oOo

U Blei U la thaw ia ka pyrtnei bad u la shong thait. U Blei u la thaw ia u breiw bad u la shongthai. U Blei u la thaw ia ka kynthai, bad nuduh kata ka por, ka pyrtnei bad u briew kim ju ioh shuh ka shongthait.

oOo

U Ko u dei u riewspah, tangba uba khap-nap palat. Na ki daw bym lah lait, u iap bad u la leit paw ha jingkhaw bah u Angel Rangbah. Angel : Phi dei uei, pynithuh ialade.

Ko : Wa, nga dei u Ko u riewspah ha pyrtnei.

Angel : Te phi kwah aiu hangne ?

Ko : Nga kwah ban rung shapoh.

Angel : Phi la leh aiu eh ba phi dawa ban ioh rung shapoh ?

Ko : Wa, ha utei u bnai, nga la ai ia ka nongkhong shipiah.

Angel : Gabriel, peit hangto ha ka kot thoh katno ?

Gabriel : Hooïd, ka jingthoh ka ong shipiah hi.

Angel : Te nangta kaei de ka kam bha phi la leh ?

Ko : Oh, nga la thep jingkynshewshi tyngka.

Gabriel : Hooïd ka dei ba u thep jingkynshew shityngka.

Angel : Nangta sa kaei de ?

Ko : Ade, ngam kynmaw shuh te sa kaei de.

Angel : Gabriel, kam bha ngin ia rai lang. Phi ong kumno ?

Gabriel : Kaba suk tam phi. Pynphai noh ka shi tyngka piah bad ka sut shipiah, kata ar tyngka, bad ngin phah ia u sha dujok.

oOo

U Dilna Pyrwa, u pang jur bad u lip jar ka mynsiem. Te la pynkhreh ka leit thang iau. Hynrei u khie na ka krong bad ynda la pynshong ki lok ki ia kmen bad biria noh.

“Dilna, katto phi la iap, hynrei phi im pat. Kumno long ban iap.”

“Iap shano phi. Ngam shym iap. Nga tip skhem ba ngam shym la iap namar ki kjat ki kti jong nga bad ka met ruh ki khriat, katba ka jingthngan pat te'ka bym don shuh”.

‘Phim kynmaw phi poi ha bneng ne dujok ?’

“Em phi ym dei kata baroh ki jaka.”

“Te kumno phi tip ba kim dei sha kita ki jaka phi poi?”

“Lada nga poi ha bneng, ngan nym thngan te, bad lada nga poi lei ha dujok te balei ki kjat ki kti bad ka met jongnga ki daitthah slam slam?”

oOo

U John dei u tymmen uba bieit palat ia ka Beauty, te u la klet la ka long tymmen bad tyrwa ialade ha ka. Ka Beauty pat ka ai kine ki daw.

Beauty : U briew uba ngan ia poi dei ban long uba samla, uba danda phoiilia, u dei ban nang pule peotry, u dei ban nang shad kum manga. U dei ban nang ruwai. U dei ban dih kiad ne sikret. U dei ban sah ha iing. U dei ban sngap jar bad phet nanga haba nga hukum iau ban leh kumta.

Men John : Kata te Thei, phim kwah briew. Phi kwah da ka telebishon pynban.

oOo

Bah Best : Nga ialang samla bad ka lecturer la jong kaba hikai ha college. Hynnin ka miet, bad man ka miet, ngi shu ia leit kai, ngi ia kren shi ia kren. Ka pat ka shu sngap man man.

Bah Tiplut : Te me iathuh lei ko lok ia kata ha nga.

Bah Best : Iathuh. Hynne ha ka test pat nga ioh u O baheh.

o0o

Biria : Are balei kumto me sait kti saw san sien da ka sabon. Khah aiu eh kato ka kti jongme :-

Satar ; Ym jaboh me ban sngap ia ki jingia-thuhkhana ba jakhlia ba jaboh ?

o0o

Uwei u khynnah uba ktha shewing kom mop shi mop bad pynkhih artad ka shyntur. Kawei ka men kyllut kaba shu peit shi peit ia kata ka la leit sha u khynnah ha kaba khadduh bad ka la ong.

“Ko hep, nga sngewsih ban ong ba ym myntoi phin iathuhkhana ianga namar ngam iohsngew shuh ki shkor.”

o0o

U Satar u la leit sha u doktor bniat ban phah phut noh ka bniat. Ynda haba u doktor u shim ka nap ban sdang phut, u Satar u lynniar bad phah sangeh ba la pang eh. Te u doktor u la ai aiu shiteng klat ka whisky ban ioh jingshlur. Ynda u la ang lut shisien krak, u la pan biang. U doktor ruh u la ai biang sa shiteng, bad u la krah baroh shiteng klat. U doktor u la kylli, “Kumno mynta phi la sdang shlur ?”

“Shlur!” byrthen u Satar, “Nga kwah ban peit mynta mano ba nud ban ktah ia ki bniat jongnga!”

o0o

Uwei u briew u la leit sha pata bad pan shi pawa ka kiad. Kaba pynlyngoh ia u ka long ba la wanrah ia kata ka kiad da ka ksew. U la shu ang muid kumta khlem khih. “Ba. lei?” la ong ka ksew, Phim juh iohi seh ba ki mrad ki theh kiad?”

“Em ym dei kata,” la ong u Rang, “hynrei la jia aiu ia ka miaw. Balei ka la die noh haphi ne ia kane ka pata?”

o0o

Ophisar : Satar, hynnin hadien kato ka party, nga iohsngew me leh khleh bieit aiu ban niat ia ka kali het sharum shaneng, Me la pynjahburom ia ka ophis.

Satar : Oh map phi sahep, imat nga lah bieit ba nga la kham buaid.

Ophisar : Ngam kwah sngap ia kata baroh. Me la duh la ka jong ka burom. Hato ki briew kin ong kumno ?

Satar : Phi sahep ngam tip na ka daw aiu phi hi phi shong ha kato ka kali het bad phi phah ianga ban niat. Nga hap kohnguh em sahep.

o0o

Alka : U tnga jongnga te ei ka jingpang te ba u ...

Halka : Te u leh aiu en ?

Alka : U don ka jingpang sohkdiah bad u kum dih shi bilor ka diesil.

Helka : Ade, kata u la shitom bha du ei? Te u long kumno mynta?

Alka : Shitom, hooidei Tun, Ha ka jaka ban riew kdiak u sohkdiah, mynta pat u ka trok.

o0o

Uwei u briew uba shu im ka jingim mynsiem ba shu malu mala ha pyrthei. Ynda ula iap, ula shem ialade ba ula kynduh ia u St. Peter.

“Nga lah ne em ban leit sha bneng?” Ula kylli ia St Peter Bneng. Kane ka kam kam dei ka bneng ka bneng te phi ka dang jngai bah nangne. Lah ban poi shatei tang da ka jingkieng kaba ka jingheh jingrit ka shong kat kum u briew” la batai u St. Peter.” La katta ruh, heh une u shok (Chalk) bad sdang ban kiew kawei pa kawei ka pop ba khraw ba phi leh, ruid uwei u lain katba dang kiew”.

Une u briew ula leit bad iaide pruid u lain uwei hadien uwei pat shi palat rta haduh ba ki kjat jong u ki la pang, ki kti ki la at bad um ia kynduh iano iano ruh. Ha kaba khatduh ula iohi ia uwei u briew uba nang hiar uba riam ki jain bapher “Hei bah” ula pyrta “Hato phi dei u Angel mo ba phi dang leit shaw briew?”

“Em,” la phai ktien uta u briew “nga ruh nga dei kum phi hynrei nga dei u Riew-

niam phi iohi ba nga la lut shok ngan hap leit shim shuh."

o0o

Ka Nancy ka dei ka briew iap lok kaba don kawei ka khun. Hynrei ka long kaba bishni bad lorni palat. Ynda ka khun ka la ioh briew kane ka la nang pynshrai shuh. Te ka la leit sngap tuh na jingthiah aiu ki ia kren. Ha kawei ka sngi ka la iohsngew ia ka khun kaba ong ia u lok.

"Hei Jim, ale seh ha ka nep tang shiteng kynta" Teng teng pat dei u shynrang uba ong "Hei Ana, ale seh nga kwah dep noh ale ha ka nep. Kloi tang shiteng kynta" Ka kmie hangta lei lei ka la shrai, khamtam lei lei haba ka iohsngew, "Peit ngam kwah I Mei in tip. Ale tang shiphang ha ka nep lah dep hi" Ynda la poi ka Khrismas, ka kmie ka la kyndit ym don pyrthei shuh "Mei" la ong ka khun, "Nga bad I Jim, ngi la suh hi ia kane ka nep kum ka Present iaphi."

o0o

Nonghikai - Kaei kaba donkam eh ka SNGI
ne U BNAI ?

Khynnah - U Bnai.

Nonghikai - Balei u Bnai ?

Khynnah - Phi iohi Miss u Bnai u ai jingshai ia ngi mynmiet haba ngi donkam eh ia ka. Hynrei ka sngi ka ai jingshai mynsngi haba ngim donkam te,

o0o

Biria : Mem tip me Satar ka jait ka kur jongngi ka mih na ki Syiem saitsnier kat kum ka jingbuh ki jingthoh jingtar. Phi pat mynnoka sdang ka kut ka jait ?

Satar : Ade, kata kaba eh ban ong. Phi iohi ki kot dulir buh jingkybmaw ka kur ka jait jongngi ka la jah noh ha kato ka jingshlel um bakhraw.

oOo

U Satar bad u Biria ki nang ia tyrko shaphang ki nongdro dur pawnam.

Satar : Me tip u Bro u dro ia ka snur thapbawa ha ka biar. Ka jingitynnad te me ka long thik haduh ba ka jingtrei jongu ka shu pynlut por lehnohei ban sympat da u synsar.

000

U Kro ha ka sngi ba u leit trei nyngkong eh ha Bank la ai ia u ki kam niew pisa. La ai ia u shibun tylli ki song shispah tyngka ba la teh lypa. Te ka rukom niew jongu ka long, 51, 52, 53, bad u pashat sha u **Cashier**.

Cashier : Balei phi lah niew lut baroh kito, ki biang seh?

U Kro : Phi iohi Sar, haba haduh 53 ki biang te, la biang hi kein baroh.

oOo

Uwei u briew u wan barobor sha u nong khap shniuh.

“Katno ngut ki don ha shuwa jongnga?”
u ju kylli.

"Oh lai ngut phi," jubab u nongkhap shniuh.

Kumae u wan biang hadien lai sngi. bad 4 sngi. Man ka por ba u wan u phet noh. Ha kawei ka sngi ynda u la leh kumme u la phah ia u khynnah nongjarep. "Bron, khie leit bud ia uto u briew u leit shano, namar u nap ka kylli 'katno ngut ki don ha shuwa jongnga' bad u leit noh pynban."

U Bron te u leit bud bad u wan iathuh. "Phi iohi Bos, ngam ithuh uei uto u briew, hynrei nga tip shaei u leit."

"Shaei u leit?" la kyndit u nongkhap shniuh.

"Oh u leit sha iing jongphi Bos."

oOo

Ka Olga ka nang pynswut iaka kali ma-ruti bad ka kum pyn tynkhuh ia uwei u briew uba iaiaid ha surok bad u la halla tyngenh.

"Hei kynthel Phi matlah ne phi peit?"

"Matlah?" la phai ktien ka Olga, "lada nga matlah phin nym shah lymbub ym dei?".

oOo

(Tang mar dep iathoh)

Ka : Nga sngewsih baieid ba nga la kum pyn-ing ia ka patlun jongphi nadien.

U : Kam pher phi baieid Nga don sa kawei ka patlun kaba kum kato thik.

Ka : Hooiid, nga tip. Phi donbok bha, nga la syrdep ia ka da ka jain ba nga khap na to hi kein ka patlun.

oOo

U Ratas u leit sha Delhi bad shong da ka eroplane. Katba u nang peit na jingkhang lit ia ka bnong bad ki lyoh kiba mareh da ka spid, u la iohi ia uwei u briew uba sdien lydui ha ka parashut. Uta u briew u la ong ia u Ratas.

"Hei phim kwah wan lang bad nga?"

U Ratas u la lyngngoh hi jlang bad u la jubab

"Em kam pher nga suk hangne?"

"To katba phi mon, tangba ka eroplane ka la lut Petrol, phi iohi ba nga dei u nong-niah . to ho .."

oOo

Ha kawei ka jingiakren ki stad-ji hapoh eroplane.

Biria : Kumno ngin leh lada lut petrol kane ka eroplane?

Satar : Are ngim banse kein ban hiar ban ia hiat.

oOo

Ki ong ba ka dohkha ha u nongkhwai rawon ka heh man ka minit. Kane ka dei kawei na kito ki khana rawon.

Rawon-A: Nga la leit khwai ha Den Umiam bad ynda la tan ka ril nga ialeh shiphang. Me tip ynda nga la tan nga ioh pynban da ka radio transistor ka dang pynthem ka sur Bangla.

Rawon-B: Kata kan long aiu me. Nga leit khwai sha Ur-Ksew. Yada nga pynap shi- phang riew ka ril. Nga la tan pynkloi bad ngat pynban da ka lynten sharak. Kaba nga sngewsih ka long ba kito kiba bret ki klet pynlip ia ka,

0o0

Haba la mlien te la . . . .

U Dabet u dei u briew uba um ju hun khlem da tihnia, wohnia ha kiei kiei baroh. Ka tnga jongu ka Bibidi ka dei ka briew kaba synlar ka jinglong bad kam ju kwah ban pyn-adkhe (pynthut) ia u, bad ka ju ialeh ban pynhun ia u namar kam kwah ban ai daw ba un tih un woh. Ka la dei ka sngikha jong u Dabet, bad ka tnga jongu ka la khein thik pa thik kiei kiba u tnga jongka u ju lmun bha ban bam. Ka la shet bha jai kiei kiei kiba donkam, bad ynda janmict ka la pyn-khreh bam. U Dabet ruh u la bam hi ngun khlem kren shuh, bad ka tnga jongu te ka la hun hi jrut ba ym don ujur, tihnia shuh. Ha kaba khadduh ka la shu kylli, "Dabet, ade, phi bang bha mo imat mynta ka sngi kiei kiei ba nga pynkhreh."

"Hooid phi Bibidi, ka biang lut nadong shadong tangba imat ka mluh te kam pat ih phi."

(Kane kat kum u Dr. B.L.S.)

o0o

U Bah Nah ha kawei ka sngi te u la wan phai sha iing ynda la kham shongshit bha. U don ka jinglong babha bad kata ka long ba um kwah ban pynsngewsih ne pyn-dukha ia ka tnga. Kumta ynda u la rung ha kamra, u pyrshang ban pyni ba um pat ktah khor eiei ruh. Kumta u la ieng shiliang kjat ban loit juti da kaba sdang ban pyllait ia u ksai juti. Hynrei sniewbok ba kata ka jingleh..

pyngad dier por u la puh pynban da ka
khumut ha madan,

(Kat kum u Dr. BLS shaphang u HDW)

o0o

Ha Iew Balat, nalar ba ki die ia ki jakoid
ki beng, ki tham, ki ksew, ki die ruh ia ki khun
shrieh da kaba teh ha ki dieng ha ki dukan.
U Bah Blan na Mawsynram ba u kwah pyn-
ngewbha ia ki .hun u la pan dor, bad ynda
u la siew u la ong ia uta u nongdie "Peit
nga nang bun jingthied, nang song ia uto u
shrieh kumne nga la wan."

(Kat kum u Bah S.J. Duncan)

o0o

Ka tnga u Satar, ka dei ka briew kaba
teng teng kaba dap da ki khana biria. Ha
kawei ka sngi ka la leit thied wai skop, bad
ka la pan dor da u kwai paidbah, hynrei ka
da ia kwah ban ia ksam. Ka nongdie kwai
te ka la ong. "To ia kut ka dor seh, ynda
la ia dei dor te ngin sa ia ksam kein."

(Kat kum ka Jaykay)

o0o

Ha ka jingiatyrko shaphang ki aiñ ki jing-
trei sorkar, hapdeng u Don bad u Mon, u
Don te ba kham ngiah, u kren jyndat noh.

'Shi me Mon men da ong kumno kumno,
kaei ba ka sorkar ka mon ka Government
ka hap mynjur beit."

o0o

KI KOT BA LA MIH

1. Ka Bih (Novel)
  2. Ki Biria U Satar (Bui I-V)
  3. U Raimon bad ka Dashisha (Novel)
  4. Tang maphi khun Baieid (Novel)
  5. Ki khung Jingtip kyllum.
  6. U Moo-l'ong (Novel)
  7. Yn Map? (Drama)
  8. Ka Mahabharata Rui I, II & III
  9. Ka khun balajah (Novel) 2nd Edn.
  10. Ka Ramaiana
  11. Upanishad
  12. Kcma Ka'genma (A Drama in Garo)
  13. Ki Biria - 2000
-

Ban Mih

1. Ka byrngut ka phymgab (Novel) (The mist of the dawn)
2. Ka Bhagawat Gita
3. Rong Berong bad kiwei ki sain khana lyngkot.
4. Shi khung ki Drama biria bad kiwei pat.

Dor Rs. 25/-

Cover designed by Barijuban Kharwanlang & Printed at Mawphor Offset Printing Press

---

***La pynmih da : nongthoh na ka jaka shong "Deofavente"
Lumsohra, Laitumkhrah, Shillong - 3***